

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Ústav speciálněpedagogických studií

IVANA HAMPLOVÁ

III. ročník - kombinované studium

Obor: Speciální pedagogika předškolního věku

**ROZVOJ RYTMICKÉ REPRODUKCE U DĚTÍ
PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Renata Mlčáková, Ph.D.

Olomouc 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a použila jen prameny uvedené v seznamu literatury.

V Dolní Čermné dne 28. března 2009

Poděkování

Děkuji Mgr. Renatě Mlčákové, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce

Obsah

Úvod.....	5
-----------	---

I. Teoretická část

1 Objasnění pojmu rozvoj rytmické reprodukce u dětí předškolního věku.....	7
2 Význam rytmické reprodukce u dětí předškolního věku.....	13
3 Fantazie a muzikálnost dětí předškolního věku.....	15

II. Praktická část

4 Metodika empirického šetření.....	17
4.1 Cíl a hypotéza.....	17
4.2 Metody šetření.....	17
4.3 Charakteristika souboru.....	22
4.4 Organizační zajištění.....	23
5 Zpracování výsledků.....	25
5.1 Výsledky dotazníku pro rodiče.....	27
5.2 Výsledky zkoušky rytmické reprodukce.....	40
5.2.1 Rozdíly ve výsledcích zkoušky rytmické reprodukce u jednotlivých skupin.....	49
6 Analýza výsledků.....	54
 Závěr.....	 57
Seznam literatury.....	58
Seznam příloh.....	59
Anotace	

Úvod

Pracuji jako učitelka v mateřské škole a vedoucí dětského folklorního souboru Jitřenka. Mým koníčkem je hudba a vše, co s ní souvisí. Zajímalo mě, jaké je rytmické cítění dětí předškolního věku, a zda pravidelné rytmické cvičení má vliv na rozvoj rytmické reprodukce a na rozvoj hudebnosti dětí předškolního věku. Dále mě zajímalo, jaký vztah k hudbě a literatuře mají rodiče šetřených dětí.

Hudba dětem pomáhá nalézt nebo obnovit spontaneitu a rovnováhu v životě, uvolnit se, zažít pocit radosti. Také podporuje lepší „vstřebávání“ poznatků. Hudba je vnitřní potřebou člověka.

Je důležité snažit se o to, abychom smysl pro hudbu, který mají děti v sobě, nějak nezkazili. A pak nespěchat s teorií; předškolákům nevysvětlujeme, co to je tříčtvrteční rytmus, ale můžete s nimi rytmizovat přirozeně.

Nástroj je třeba propojit s tím, co je dětem vlastní. Používáme Orffův instrumentář, ale i nové nástroje, především dřívka, bubínky, drhla, ale i věci, které děti mají kolem sebe, různé přírodniny, slupky ořechů, makovice apod. Je důležité sledovat, který nástroj děti zaujme, jak jej využijí a nesmí chybět doplnění o pohyb.

Pro rozvoj rytmické reprodukce u dětí předškolního věku jsem čerpala inspiraci v četných příkladech zaměřených na motivovanou práci od Prof. PhDr. Evy Jenčkové, CSc. Využila jsem jejího hudebního zpracování pohádek. Děti se tak proměnily v muzikanty, tanečníky, herce, vypravěče i technický personál. Každý měl svou důležitou roli. Vyvrcholením snažení bylo vystoupení ke Dni matek.

Jak Jenčková (2007) uvádí: “ Ve školních podmínkách hudební pohádka dokonale vyhovuje nárokům na výběr učiva pro děti předškolního a mladšího školního věku v intencích Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Jako žánr integrativní povahy nabízí učitelům příležitost zapojit do společné práce děti s různými hudebními či múzickými dispozicemi a zároveň je vést k poznání tohoto typicky dětského žánru v přirozených činnostních a poznatkových souvislostech“.

Svou prací jsem chtěla ukázat na možnosti při rozvíjení rytmické reprodukce jako jednoho z předpokladů pro rozvoj čtení a hudebnosti u dětí předškolního věku.

Cílem teoretické části bakalářské práce bylo zaměřit se na problematiku rozvoje rytmické reprodukce u dětí předškolního věku a poukázat na význam schopnosti rytmické reprodukce, neboť je jedním z mnoha předpokladů pro úspěšné zvládnutí počátečního čtení a psaní.

Cílem praktické části bakalářské práce bylo zjistit, jaké je rytmické cítění dětí předškolního věku a zda pravidelné rytmické cvičení má vliv na rozvoj rytmické reprodukce dětí předškolního věku.

I. Teoretická část

1 Objasnění pojmu rozvoj rytmické reprodukce u dětí předškolního věku

Rozvoj - je označení procesu, který má za cíl zlepšování původního stavu, či jeho přetvoření do lepší podoby. Rozvoj je chápán jako proces zlepšování, vedoucí ke vzniku lepší verze než byla předchozí, ze které vycházela. Opakem rozvoje je stagnace, kdy nedochází ke zlepšování, ale k pozastavení, či případně zhoršování stavu.

Termín „rozvoj“ se často používá ve spojení s procesem utváření lidské osobnosti, kdy se hovoří o rozvoji osobnosti.¹

Rozvíjení schopností – cílevědomý, dlouhodobý, systematicky organizovaný a citlivě řízený pedagogický postup. Vychází z úvahy, že schopnosti jsou pouze uloženy v člověku jako potenciality, které se mohou, ale nemusí uplatnit. Je tedy nutné navodit takové pedagogické situace, v nichž by se mohly „probudit“ (aktualizovat), uplatnit se zprvu v nedokonalé, ale při citlivém řízení stále výrazněji v bohatší, přesvědčivější a dokonalejší podobě. (Průcha, Walterová, Mareš, 2003)

Rytmus – z řeč. rhythmós, takt, rytmus. V obecném významu každé pravidelné střídání nebo opakování nějakého děje, týchž nebo podobných jevů v jejich časové následnosti. Rytmus existuje v přírodě, je jednou z tělesných funkcí neovlivňovaných lidskou vůlí. V hudbě patří k základním formotvorným a výrazovým parametrům. Rytmus se v živém provedení hudební skladby většinou spojuje s melodií, v novodobé hudbě evropské i s harmonií. V různých druzích hudebních kultur existují různé druhy rytmu. (Vysloužil, 1995)

Rytmus - výraz řádu a symetrie, proniká tělem až k duši, oživuje člověka celého a objevuje harmonii vši jeho osobnosti. (Platón in Jeníčková, 2002)

¹(<http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/541869-rozvoj>)

Specifikem dětské mluvy je záliba pro **rytmus**, melodii řeči i různé intonační odstíny. (Seman, 1955)

Rytmus - je elementárním jevem v přírodě i v životě. Rytmus patří k základnímu zvukovému materiálu ve výstavbě řeči spolu s ostatními modulačními faktory.

Rytmizace mluvy je jednou z pomocných metod při logopedickém ošetřování různých poruch řeči.

Vše souvisí navzájem – pohyb a slovo mluvené, slovo a rytmus, pohyb, rytmus a hudba, hudba, zpěv a řeč. (Sovák, 1984)

Zkouška rytmické reprodukce – Tymichová (1992) upozorňuje na skutečnost, že nerozlišování délky samohlásek, při čtení a psaní, většinou souvisí s obtížemi ve schopnosti rytmické reprodukce. Děti, které selhávají ve zkoušce rytmické reprodukce, zpravidla nerozlišují délky samohlásek.

Zkoušku provádíme pomocí bzučáku. Dítě má reprodukovat examínátorem předvedené signály:

. krátce

– dlouze (Tymichová, 1992)

Reprodukce - značí slovní podání, opakování něčeho dříve poznaného, vyslechnutého, zažitého, provádění, provedení hudebního, dramatického díla napodobení originálu nebo předlohy. (Klimeš, 1981)

Rytmická reprodukce – vycházíme-li z předchozích objasnění pojmů, lze rytmickou reprodukci charakterizovat jako napodobení, opakování, provedení dříve vyslechnutého pravidelného hudebního pohybu členěného do pravidelných úseků střídáním přízvukných a nepřívukných či delších a kratších tónů (dob).

Dítě – lidský jedinec v životní fázi od narození do období adolescence, tj do 15 let. Podle některých pojetí je za dítě považován i jedinec před narozením tj. v prenatálním období vývoje člověka. (Průcha, Walterová, Mareš, 2003)

Předškolní věk – vývojové období dítěte od dovršení třetího roku věku po vstup do školy, tzn. do dovršení šestého roku života.

(Průcha, Walterová, Mareš, 2003)

J. Piaget při hledání odpovědi na to, jak se u dítěte vyvíjí logické myšlení, zařadil předškolní věk do etapy „náznového myšlení“, kdy usuzování je vázáno na vnímání nebo představování.

(Šimíčková Čížková a kol.,2005)

V. Příhoda zařazuje v biopsychologické vývojové periodizaci předškolní věk do „druhého dětství“ a označuje tuto etapu vývoje dítěte za mimořádně důležitou pro formování dětské osobnosti z hlediska psychického vývoje. (Šimíčková Čížková a kol.,2005)

Předškolní věk - zvláště období od tří do šesti let, se vyznačuje rychlým duševním rozvojem dítěte. Je možno říci, že je to vůbec nejdůležitější věkové období. (Kábele, Kollárová, Kočí, Kracík, 1992)

Období předškolního věku - předškolní období má dvě rozmezí, která jsou dána novým sociálním zařazením dítěte. Na samém začátku, mezi třetím a čtvrtým rokem, je to vstup do mateřské školy a na konci, po dovršení šestého roku, nástup do základní školy.

Poznávací aktivita se odráží i ve slovní zásobě, v rozvoji řeči. Děti zajímá příčina, ptají se „proč“. V předškolním věku si osvojí 2000 až 2500 nových výrazů, jeho celkový slovní fond obsahuje v šesti letech 3000 až 4000 slov, což je ve srovnání s tříletým dítětem velký pokrok. Zlepšuje se mluvnická struktura aktivního slovníku, řeč se stává převládajícím dorozumívacím prostředkem.

Dítě bylo dlouho pokládáno za „ dospělého v malém“. Dnes víme, že dítě vnímá, myslí a cítí, vyrovnává se se světem jinak než dospělý.

Osobnost člověka se projevuje prostřednictvím prožívání a chování. U dítěte převažuje soulad mezi prožíváním a chováním. To znamená, že to, co dítě právě teď prožívá, dává najevo ve svém chování (verbálním i nonverbálním). Převažuje tedy expresivní chování oproti adaptivnímu.

Dítě je autentické, nepředstírá veselí, když není veselé, výrazově se projevuje podle toho, co právě teď cítí.

(Plevová in Šimíčková Čížková 2005)

Hudebnost – čili muzikálnost. Lze říci, že do určité míry každý člověk je muzikální, avšak míra vrozené hudebnosti je u každého jiná. Pod pojmem „hudebnost“ rozumíme souhrn schopností, které nám umožňují vníknout do podstaty hudebního umění. Jsou to mimo jiné především vlohy, které bývají více či méně výrazně zastoupeny:

1. hudební rytmus (smysl pro délku tónů),
2. hudební sluch (smysl pro výšku tónů),
3. pěvecká intonační schopnost,
4. hudební paměť,
5. hudební představivost (vnitřní slyšení hudby),
6. hudební myšlení (uvádění tónů ve vztah),
7. hudební cit a vkus (smysl pro hudební výraz, přednes a styl).

Tyto vlohy se dají rozvíjet, a to nejlépe aktivním pěstováním hudby. Žije-li člověk od narození v hudebním prostředí, ovládá-li hru na jeden nebo více hudebních nástrojů, zpívá-li v pěveckém sboru a hraje-li v orchestru, rozvine jistě svou hudebnost více než ten, kdo hudbu jen pasivně vnímá. Pouhé naslouchání hudbě (tzv. receptivní hudební výchova) nemůže být nikdy základem skutečné hudební výchovy a rozvoje muzikálnosti. (Kofroň, 2002)

Rytmické cítění vycvičíme živou reprodukcí rytmických cvičení. Rytmická cvičení můžeme provádět několika způsoby. Využít můžeme klapání tužkou, vyťukávání na klavír nebo tleskání. Všechna rytmická cvičení nacvičujeme zpočátku ve velmi pomalém tempu. (Kofroň, 2002)

Artikulační neobratnost - dítě si postupně osvojuje a zdokonaluje dovednost artikulovat konkrétně jednotlivé hlásky v průběhu několika let, zpočátku je vcelku přirozená jistá neobratnost při realizaci hlásek; pokud však přetrvává u dítěte dlouhodobě, jde o patologické obtíže při artikulaci, které se obvykle označují jako vývojová artikulační dyspraxie.

Za artikulační neobratnost označuje Žlab (1990) odchylku řeči, kdy

dítě umí správně tvořit jednotlivé hlásky (všechny) i celá jednoduchá slova, ale selhává při realizaci složených a víceslabičných slov (lichokopytník, nepolapitelný aj.).

Tyto obtíže se obvykle v literatuře hodnotí jako symptomy vývojové verbální dyspraxie. (Dvořák, 2007)

Dyspraxie – motorická neobratnost, obvykle související s dalšími formami specifických poruch učení, popř. chování. Podle MKL-10 je zařazena do skupiny specifických vývojových poruch motorické funkce spolu se syndromem neobratného dítěte a vývojovou poruchou koordinace. (Průcha, Walterová, Mareš, 2003)

Asimilace - přizpůsobení, připodobnění; splývání, splynutí, spodoba;

Asimilace specifická

- projev dyspraxie, vývojové verbální;

1) Asimilace specifická 1. stadia VVD – může být progresivní, například dává = (da:da), jede = (jeje) aj. nebo regresivní, například kope = (pope); přičemž artikulaci těchto hlásek v jiných slovech dítě zvládá;

2) Asimilace specifická sykavek – obtíže při artikulaci slov nebo slovních spojení, v nichž se střídají ostré a tupé sykavky (eventuelně polosykavky), přičemž artikulaci sykavek (polosykavek) v běžných slovech dítě zvládá; může být progresivní Saša = (sa:sa) nebo regresivní šustí (sustí) apod.

3) Asimilace specifická alveolár a palatál – obtíže při vyslovování slov nebo slovních spojení, v nichž se střídají hlásky „t“, „d“, „n“ a „ť“, „ď“, „ň“; přičemž artikulaci těchto hlásek v běžných slovech dítě zvládá; může být progresivní; hodiny = „hodini“, regresivní = „hodyny“ apod.

(Dvořák, 2007)

Specifický logopedický nález - specifické asimilace a artikulační neobratnost označujeme souhrnně jako specifický logopedický nález.

O artikulační neobratnosti uvažujeme, když dítě umí správně tvořit jednotlivé hlásky i celá slova, artikulace je však namáhavá, těžkopádně

neobratná, a je proto někdy i těžko srozumitelná. (Žlab, 1982 in Matějček, 1995)

Tzv. specifické asimilace jsou obdobným případem, kdy dítě ulpívá na jednom artikulačním stereotypu a není schopno jej plynule obměňovat nebo nahrazovat jiným. (Matějček 1995)

Matějček (1995) uvádí, že specifické asimilace a artikulační neobratnost jsou v těsném vztahu k poruše schopnosti reprodukovat rytmizované struktury, zvláště zvukové. Odráží se to v nejisté výslovnosti dlouhých hlásek při čtení a pak v nejistém označování délek v pravopise. Poněvadž v češtině je délka samohlásky často i nositelem významu (dál - dal, dráha – drahá - Draha, může - muže atd.) nelze chyby tohoto druhu jen shovívavě přehlížet jako projev dětské „nepozornosti“ (i když jím nepochybně mnohdy jsou).

K nápravě obtíží použil Z. Žlab bzučáku, kterého se jinak užívá v diagnostické praxi. Dítěti se předřikávají slova s výraznou výslovností délek (máma, tatínek apod.) a jejich rytmus se přitom zmáčknutím tlačítka na bzučáku „přehraje“. Dítě slova stejně výrazně opakuje a snaží se na bzučáku napodobit i jejich slabičný rytmus. (Matějček, 1995)

Foném – existují slova, která jsou zvukově podobná a liší se pouze jednou hláskou (pes - les, lije - pije) nebo délkou hlásky (hádá – hada, může – muže) apod. Hláška, která rozhoduje o významu, je označována jako foném. (Klenková,2006)

2 Význam rytmické reprodukce u dětí předškolního věku

Vnímání a reprodukce rytmu souvisejí se sluchovou percepcí, jsou též ovlivněny kinestézií (vnímání vlastního pohybu) a úrovní motoriky. Ovlivňují písemný projev, neboť nepřesné vnímání délky sekvencí a jejich uspořádání v čase se projevuje ve zvládání kvality samohlásek.

Žlab zjistil, že děti, které mají obtíže při vnímání a reprodukci rytmu, selhávají velmi často v diktátech. Dopouštějí se specifických dysortografických chyb, objevují se specifické poruchy výslovnosti, selhávají ve zkouškách pravolevé a prostorové orientace, ve zkouškách sluchové analýzy, syntézy a diferenciací. (Zelinková, 1994, s.119)

(Dysortografie – porucha pravopisu. Projevuje se tzv. specifickými dysortografickými chybami, negativně ovlivňuje i proces aplikování mluvnického učiva. Děti s touto poruchou nejčastěji zaměňují krátké a dlouhé samohlásky, nerozlišují slabiky dy – di, ty – ti, ny – ni, vynechávají, přidávají, zaměňují písmena či celé slabiky atd.).

(Zelinková, 1994)

V hudební výchově těžce tělesně postižených žáků se rovněž osvědčuje rytmizace a zpestření zpěvu použitím Orffovy metody, kterou se pomocí melodických i bicích nástrojů zlepšuje pohybový i mluvní projev žáků. Nepřímo tomu napomáhá i radost a uspokojení z pěveckého a hudebního projevu. Spojování hudby, zpěvu a vhodně volených rytmických pohybů je nejlepší reedukační metoda pro žáky s DMO, se současnými poruchami hybnosti a řeči. Základním metodickým materiálem k tomu je Česká Orffova škola. (Kábele, Kollárová, Kočí, Kracík, 1992)

Fonematický sluch je schopnost jemného sluchového rozlišování. Schopnost fonematického rozlišování je základním předpokladem správného řečového vývoje. Bez toho, aby se dítě naučilo poslouchat, vydělovat a diferencovat zvuky řeči, nemůže správně vyslovovat obzvláště znělé a neznělé hlásky a sykavky. Schopnost fonematické diferenciací je nutno také rozvíjet u dětí s opožděným vývojem řeči, ve škole potom u dětí se specifickými vývojovými poruchami učení (dyslexie, dysgrafie...).

Rytmické cítění pomáhá dětem při orientaci ve slabičné struktuře slova, snadněji tak dešifruje jeho smysl. Pomocí rytmyzace slov umožníme dítěti zvládnout rozklad slov na slabiky. Dítě si začne uvědomovat, že slovo se skládá z menších částí. Při rytmyzaci slov také zlepšujeme výslovnost hlásek a rozšiřujeme slovní zásobu. (Klenková J, Kolbábková , 2002)

Kolem pátého roku dítě citlivě vnímá nuance zvuků a tónů. Dostatečně podnětné prostředí vede k rozvoji muzikálnosti dítěte, která má široké souvislosti se životem.

Jenčková (2002) upozorňuje na to, že s ohledem na hudební vnímání dochází k rozvoji sluchu, který se vlivem hudebních podnětů zjemňuje a diferencuje, získává analytický charakter. Děti jsou schopné vytrvalejší koncentrace a úmyslné pozornosti, což se projevuje mimo jiné i ve zvýšené schopnosti prožívání hudby a chápání jejich zákonitostí. (Jenčková, 2002)

3 Fantazie a muzikálnost dětí předškolního věku

Předškolní věk, tedy období mezi třetím až šestým rokem, je pro rozvoj osobnosti dítěte velmi důležitý. Silné zážitky z této doby si dítě pamatuje léta. Abstraktní pojmy (pravda, lež, křivda), pojmy časové a jejich souvislosti (zítra, nikdy, za týden, až budeš velký) však předškolák ještě nechápe. Cizí je mu také uvědomělá kázeň a naše „dospělá“ logika, např. rozumné objasňování typu „Teď musíš spát, abys odpoledne byl jako rybička!“

Živelnost předškoláků někdy přivádí dospělé až k bezradnosti. Účinným prostředkem, jak děti zvládnout, je vhodná, citlivá motivace k žádoucím činnostem formou hry: jsme ovečky na louce, vlaštovky atd. Vhodného jednání dosáhneme laskavým a trpělivým působením, jehož součástí je lehkost, hravost a vlídný humor.

Předškolní děti ještě neznají zcela vlastní možnosti. Touží se vyrovnat dospělým a mnohdy své schopnosti přecení. Následkem hlubokého prožitku někdy dochází k rozdílu mezi objektivní a subjektivní únavou, tedy mezi stavem skutečného vyčerpání a momentem, kdy si dítě svoji únavu začne uvědomovat.

Fantazie se u dětí předškolního věku intenzivně rozvíjí a mnohdy až převládá nad myšlením. Mezi třetím a čtvrtým rokem děti ožívují ve hře nejružnější předměty. Jednají s nimi jako se zástupnou rekvizitou nebo jako s živými bytostmi. Hovoří za ně, k nim a těmito představami si nahrazují reálné uskutečnění svých přání. Například lavice je kabina letadla, kterým Jirka letí za babičkou na venkov atp. Předškolní věk je tak obdobím skřítků, hastrmánek, lesních vil a jiných nadpřirozených bytostí. Existují pro dítě tak skutečně jako rodiče nebo jako auta na ulici. Konfabulace neboli „báživá lhavost“ tedy patří ke zdravému vývoji dítěte a k jeho legitimním projevům. Vymlouvat mu je, zakazovat, nebo dítě za tyto neškodné nepravdy trestat je absurdní. V období školního věku pak tyto fantazijní představy samy vymizí.

Fantazie se týká všech smyslů, a tedy i sluchu. Kolem pátého roku dítě citlivě vnímá nuance zvuků a tónů. Má-li možnost slyšet ve škole nebo doma častěji hudbu a zpěv, nejlépe v živém podání, brzy si samo zanotuje písničku, zopakuje krátký nápěv nebo si jej samo vytvoří.

Muzikálnost dítěte, její rozvoj a praktické uplatňování má mnohem širší souvislosti s jeho životem, než se až dosud uvádělo. Smysl pro tempo, rytmus, intonaci a pro zabarvení hlasů a tónů dítěte pomáhá po celý život umět se vnitřně vyladit, zharmonizovat své prožívání a vztahy k ostatním a lépe jim rozumět.

Předškolní období je typickým věkem hry. Hra je v něm pro děti základní potřebou. Pomáhá jim zdravě rozvíjet řadu cenných schopností a vlastností a přináší jim radost, kterou jiným způsobem není možno získat.

Po celou dobu práce s dětmi dbáme, aby zadávané úkoly byly splnitelné a zachovávaly jistou posloupnost. Jen úspěšné dítě neztratí zájem s námi spolupracovat.

Začneme „rozposloucháváním“. Při „probuzení“ hudebního sluchu vedeme děti k přesnějšímu rozlišování jednotlivých kvalit tónů. Při jednotlivých hrách mohou děti ve vzduchu „nakreslit“ dlouhý (dlouhá čára) a krátký (tečka) tón, zkoušejí je znázornit chůzí (dlouhý krok – drobný krůček). Pohyby vždy doprovázejí hlasem. Výška tónu může být libovolná, délka by měla souhlasit s pohybem. Rytmus by měl „prostoupit“ celé tělo. Proto od tleskání rozšiřujeme pozornost k pleskání o stehna a k dupání.

Zkušenosti s rytmem děti využijí při hře na rytmičné Orffovy nástroje, jimiž mohou písničky doprovázet. Každé dítě má své tempo rozvoje. Respektujme ho. Buďme trpěliví, chvalme děti za sebemenší pokrok nebo snahu. Jejich radost ze zpěvu bude pro nás odměnou. (Šimanovský, Tichá, 1999)

II. Praktická část

4 Metodika empirického šetření

4.1 Cíl a hypotéza

Cílem praktické části bakalářské práce bylo zjistit:

- 1) Jaké je rytmické cítění dětí předškolního věku?
- 2) Zda pravidelné rytmické cvičení má vliv na rozvoj rytmické reprodukce dětí předškolního věku?

Stanovili jsme si hypotézu H1:

Každodenní zařazování rytmických cvičení vede k rozvoji rytmické reprodukce u dětí předškolního věku.

4.2 Metody šetření

Dotazník pro rodiče

Ke zjištění údajů o sledovaném souboru jsme sestavili dotazník pro rodiče (Příloha 1). Dotazník pro rodiče byl anonymní a obsahoval 10 otázek. Pro anonymní dotazník jsme se rozhodli proto, že má díky většímu počtu respondentů menší statistickou odchylku než dotazník konkrétní, kterého by se zúčastnil menší počet rodičů.

Otázky jsme volili uzavřené a polouzavřené. Dvě otázky byly uzavřené. V těchto uzavřených otázkách byly rodičům nabídnuty připravené alternativní odpovědi ano/ne. Rodiče podtrhli vhodnou odpověď. Sedm otázek bylo polouzavřených. U tohoto typu otázek byla rodičům nejprve nabídnuta alternativní odpověď. Na základě této odpovědi byli požádáni o objasnění v podobě otevřené otázky.

Zkouška rytmické reprodukce

Připravili jsme zkoušku rytmické reprodukce, ke zjištění rytmického cítění dětí předškolního věku. Zkouška rytmické reprodukce obsahovala 10 rytmických struktur (Příloha 2). Rytmická struktura se skládala

z krátkých a dlouhých prvků. Nejkratší rytmická struktura obsahovala 2 prvky, nejdelší rytmická struktura obsahovala 5 prvků. První a třetí rytmická struktura byla shodná. Nejdelší byla rytmická struktura na páté pozici, která obsahovala 5 prvků. Nejlehčí struktura, která obsahovala 2 krátké prvky, byla na pozici poslední.

Výkony dětí ve zkoušce rytmické reprodukce byly zaznamenávány do předem připravených formulářů, kdy + značilo správnou reprodukci a – značilo chybu.

Dětem byl zadán jednotný pokyn, aby zopakovaly to, co slyší. Byly limitovány pouze tím, že mají hrát jedním prstem a mezi jednotlivými rytmickými strukturami nenechávat ruce na klaviatuře. Děti stály uprostřed před klavírem.

Před vlastní zkouškou jsme provedli zácvik. Průběh zácviku nyní popíšeme.

1. Navázání kontaktu s dětmi, představení učitelky a dětí.

Jednou z možností je skupinový zpěv písně, kterou si děti samy zvolí. Této varianty jsme využili.

2. Seznámení s hudebním nástrojem – přenosným digitálním klavírem YAMAHA P 60

Pro vytvoření stejných podmínek pro všechny děti jsme použili přenosný digitální klavír YAMAHA P 60. Dětem bylo umožněno, aby si na klavír „zahrály“.

3. Zácvik

Vlastní vysvětlení zácviku se uskutečnilo ve skupince 3-4 dětí. Děti stály u kláves a mohly využít celou klaviaturu.

Pro zácvik byly nahrány čtyři skupiny signálů od jednoho do tří signálů. Dlouhý tón byl zaznamenán __ , krátký tón .

Záznam signálu byl nahrán na magnetofon. Mezi nahrávkami jednotlivých rytmických struktur byl ponechán časový prostor pro reprodukci dětí.

Rytmické struktury zácviku:

- 1) _
- 2) ...
- 3) _.
- 4) _._

Zadávané úkoly musí být splnitelné s určitou posloupností. Dítě by mělo mít možnost zažít úspěch, aby neztratilo zájem o spolupráci.

Zácvik probíhal ve dvou variantách:

- a) slovní instrukce a skupina signálů hraná učitelkou na digitální klavír, kterou dítě zopakovalo
- b) slovní instrukce, vytleskání rytmu a skupina signálů hraná učitelkou na klávesy, kterou dítě zopakovalo

Ne všechny děti pochopily zácvik podle varianty a), proto jsme volili další rozšířenou variantu b). K pochopení úkolu přispělo vyjádření délky pohybem rukou (pohyb paží před tělem shora dolů) na dlouhou dobu a tlesknutí na dobu krátkou. Doporučeno dle osobního sdělení vedoucí bakalářské práce Mgr. Renaty Mlčákové Ph.D.

Vlastní zácvik je podstatnou fází šetření. Je potřeba, aby děti pochopily, co po nich požadujeme.

Po zácviku byla každému dítěti jednotlivě puštěna magnetofonová nahrávka deseti rytmických struktur. Jednotlivé výkony dítěte nebyly komentovány, pouze při čekání na další strukturu byly upozorněny, aby daly ruce z klaviatury a vyčkaly dalšího záznamu.

K zajištění této zkoušky jsme potřebovali následující technické vybavení: magnetofon, magnetofonové kazety, přenosný digitální klavír YAMAHA P 60 (Příloha 3).

Pro objektivitu šetření byly pořízeny dvě magnetofonové nahrávky. První obsahovala zácvik - 4 rytmické struktury. Druhá obsahovala vlastní šetření - 10 rytmických struktur. Nahrávky byly pořízeny z digitálního klavíru, na kterém měly děti v rámci zkoušky rytmické reprodukce reprodukovat slyšené.

Výsledky dětí ve zkoušce rytmické reprodukce jsme ohodnotili a zpracovali do tabulek a grafů.

Experiment

Z empirických metod sběru dat jsme použili metodu pedagogického experimentu.

Podle Gavory (2000) se nejčastěji slovo experiment kryje se slovem pokus nebo zkoušení.

Ve vědě musí mít experiment několik základních prvků. Musí v něm být alespoň dvě složením blízké skupiny.

Experiment je výzkumná metoda, jejíž síla spočívá v možnosti manipulování s proměnnými a synteticky využívá možnosti ostatních výzkumných metod. (Gavora 2000)

Pro experiment byly vybrány tři skupiny dětí předškolního věku, experimentální skupina (ES) a dvě skupiny kontrolní, kontrolní skupina 1 (KS1) a kontrolní skupina 2 (KS2). Na počátku šetření jsme provedli vstupní test. Vstupní test byl proveden se všemi třemi skupinami. Výstupní test byl proveden v experimentální skupině po měsíci experimentálního působení.

Experimentální zásah představovalo nadstandardní zařazování hudebních prvků do vzdělávání dětí předškolního věku. Tyto prvky tvořily: zpěv, „hra na tělo“, taneční improvizace a hudební pohádka dle materiálu Prof. PhDr. Evy Jenčkové, CSc.

Metodický materiál, podle něhož bylo experimentálně pracováno byl pořízen a kopírován se souhlasem Prof. PhDr. Evy Jenčkové, CSc., autorky. Jednalo se o hudební pohádku O Budulínkovi.(Příloha 4)

Úvodních osm 2/4 taktů hudební pohádky se děti nejprve naučily zpívat. Následovala instrumentální zvukomalba. Rytmický instrumentář tvořily tyto dřevěné rytmičné nástroje: rytmičná vajíčka, rytmičné zátky, ozvučná minidřívka a drhlo. Rytmický instrumentář je vyobrazen v příloze 5.

Rozpracování úvodních osmi taktů:

1.- 2. takt: Dítě hraje dvěma rytmičnými vajíčky. Přiloží je na sebe rovnými ploškami a vrchním vajíčkem krátce udeří o vajíčko spodní v souladu s těžkou dobou taktovou. Oporou přesného úderu vajíčky na těžkou dobu taktovou je jednoslabičné slovo *hrám*.

2. - 4. takt: Dítě hraje dvěma malými rytmičnými zátkami metrum. Oporou přesné metrorytmičné hry je verš pohádky: *Tři lišky jsou tam*.

5. - 6. takt: Dítě hraje na minidřívka pravidelné osminy v souladu se slovy : *Je ta také Budulínek*.

7. – 8. takt: Dítě hraje na drhlo v 7. taktu dva údery na každou dobu. V 8. taktu přejede drhlo paličkou (drhnutí) směrem od sebe. Oporou pro pohyb paličky po drhlu (drhnutí) je jednoslabičné slovo *dám*.

Schéma zvukomalebného obrazu úvodních osmi taktů:

Hrám, hrám, hrám - dřevěná vajíčka - těžká doba taktová - dva údery

/ /

Tři li-šky jsou tam - rytmické zátky – metrum – čtyři údery

/ / / /

Je tam také Budulínek – minidřívka – pravidelné osminy

/ / / / / / / /

Bubínek mu dám – drhlo – dva údery paličkou a drhnutí od sebe

/ / »»»»

V další části jsme k rozvoji dětského rytmického cítění použili tělesné pohyby, souhrnně označované jako tzv. hra na tělo, k níž patří různé druhy tleskání a pleskání dlaněmi, dále rytmické luskání a podupy (Příloha 6).

Z rytmicky znějícího pohybu paží jsme zvolili tleskání prsty o hřbet druhé ruky a tleskání úderem natažených prstů jedné ruky do dlaně ruky druhé. Tleskání děti prováděly ve vzpřímeném postoji s pažemi zaoblenými před tělem, přibližně ve výšce žaludku, s lokty volně od těla.

Dalšími druhy znějícího tělesného pohybu, které jsme zvolili, bylo pleskání o stehna zpředu střídavě levou a pravou rukou a podupy. Také tyto pohyby prováděly děti ve vzpřímeném postoji.

Hrou na tělo jsme doplnili mezihru, kterou jsme rozšířili se svolením autorky z původních 6 na 8 taktů. Doplnění tvořilo opakování taktu 3 a nový takt složený z tónů fis, e, d, v rytmu dvě osminy a jedna čtvrtě.

Schéma pohybového provedení:

1. - 2. takt: tleskání prsty o hřbet druhé ruky (4x)

3. - 4. takt: tleskání úderem natažených prstů jedné ruky do dlaně ruky druhé (4x)
5. - 6. takt: pleskání o stehna zředu střídavě levou a pravou rukou (4x)
7. -8. takt: podupy (3x)

Vytvořili jsme **vstupní test**, který byl shodný s **výstupním testem**. Jednalo se o zkoušku rytmické reprodukce, kterou jsme již dříve popsali. Výsledky zkoušky rytmické reprodukce u dětí předškolního věku jsme zaznamenali do záznamového archu Zkouška – reprodukce rytmu (Příloha 2).

4.3 Charakteristika souboru

Pro experimentální šetření byly vybrány tři skupiny dětí ze dvou vesnických mateřských škol běžného typu.

Jednalo se o skupiny dětí předškolního věku. Jedna mateřská škola byla dvoutřídní. Z této dvoutřídní mateřské školy pocházela skupina experimentální (ES) a kontrolní skupina 1 (KS1). Experimentální skupinu tvořilo 18 dětí a kontrolní skupinu 1 (KS1) tvořilo také 18 dětí. Druhá mateřská škola byla jednotřídní a na této mateřské škole byla kontrolní skupina 2 (KS2). Kontrolní skupinu 2 (KS2) tvořilo 19 dětí. Snažili jsme se zajistit, aby šetření rytmické reprodukce probíhalo v obdobném prostředí. Rytmická reprodukce dětí z experimentální skupiny (ES) a kontrolní skupiny 1 (KS1) byla zjišťována v ředitelně mateřské školy. Rytmická reprodukce dětí z kontrolní skupiny 2 (KS2) byla zjišťována v jídelně mateřské školy.

Skupina dětí, se kterou jsme pracovali, je v práci označena jako skupina experimentální (ES). V této skupině jsme zařazovali denně cvičení k rozvoji rytmické reprodukce. Jedná se o jednu třídu dvoutřídní mateřské školy. V této skupině bylo 10 dívek a 8 chlapců. Nejmladšímu dítěti byly 3 roky a 5 měsíců, nejstaršímu dítěti bylo 6 let a 10 měsíců. S touto skupinou pracovaly paní učitelky, které podporují hudební činnosti dětí a hudební chvíle ve své práci zařazují po celý den. Zařazují nejen zpěv, ale využívají k procvičování rytmizace „hry na tělo“, taneční improvizaci, doplňují jimi dramatizaci pohádek aj. Hudební činnosti

zařazují nadstandardně v menších časových intervalech v průběhu celého dne v délce nejméně 30 minut denně.

Druhá skupina, označovaná v práci jako kontrolní skupina 1 (KS1), je ze stejné mateřské školy jako experimentální skupina (ES).

Ve druhé skupině bylo 8 dívek a 10 chlapců. Nejmladšímu dítěti byly 3 roky a 2 měsíce, nejstaršímu dítěti bylo 7 let a 4 měsíce. S touto skupinou pracovala jedna paní učitelka, která ve svých zájmech upřednostňuje hudební aktivity a druhá, která dává přednost výtvarným činnostem. Hudební chvílky byly zařazovány denně, ale ne v takové intenzitě a četnosti jako ve skupině experimentální (ES). V porovnání se skupinou experimentální (ES) se jednalo o dobu přibližně 15 minut denně.

Třetí skupina, označovaná jako kontrolní skupina 2 (KS2), je z jednotřídní mateřské školy. V této skupině bylo 10 dívek a 9 chlapců. Nejmladšímu dítěti byly 3 roky a 6 měsíců, nejstaršímu dítěti bylo 6 let a 10 měsíců. V této kontrolní skupině pracovaly paní učitelky, které nedávají ve svých zájmech přednost hudbě a zaměřují se více na literaturu. Hudební chvílky byly sice zařazovány téměř denně, ale pouze ve formě zpěvu písní a doba procvičování nepřekročila v průměru 10 minut.

4.4 Organizační zajištění

Před začátkem našeho šetření jsme oslovili vedení mateřských škol a požádali je o souhlas s šetřením na jejich mateřské škole a o spolupráci při organizaci provedení zkoušky rytmické reprodukce.

Vlastnímu šetření předcházela úvodní dopis pro rodiče, v němž jsme požádali rodiče dětí o vyjádření

- a) souhlasu (nesouhlasu) se sledováním vývoje rytmické reprodukce jejich dcery (syna)
- b) souhlasu (nesouhlasu) se sběrem nezbytných údajů o jejich dítěti, které budou zjišťovány dotazníkem (Příloha 7)

Vlastní šetření rytmické reprodukce se uskutečnilo v průběhu dubna, května a června 2008. Zjištěné údaje jsme zapisovali do připravených záznamových listů a zpracovali do tabulek a grafů.

Pro dokumentaci jsme pořídili několik fotografií dětí, na kterých demonstrují jednotlivé fáze nácviku. Fotografie byly pořízeny se souhlasem rodičů.

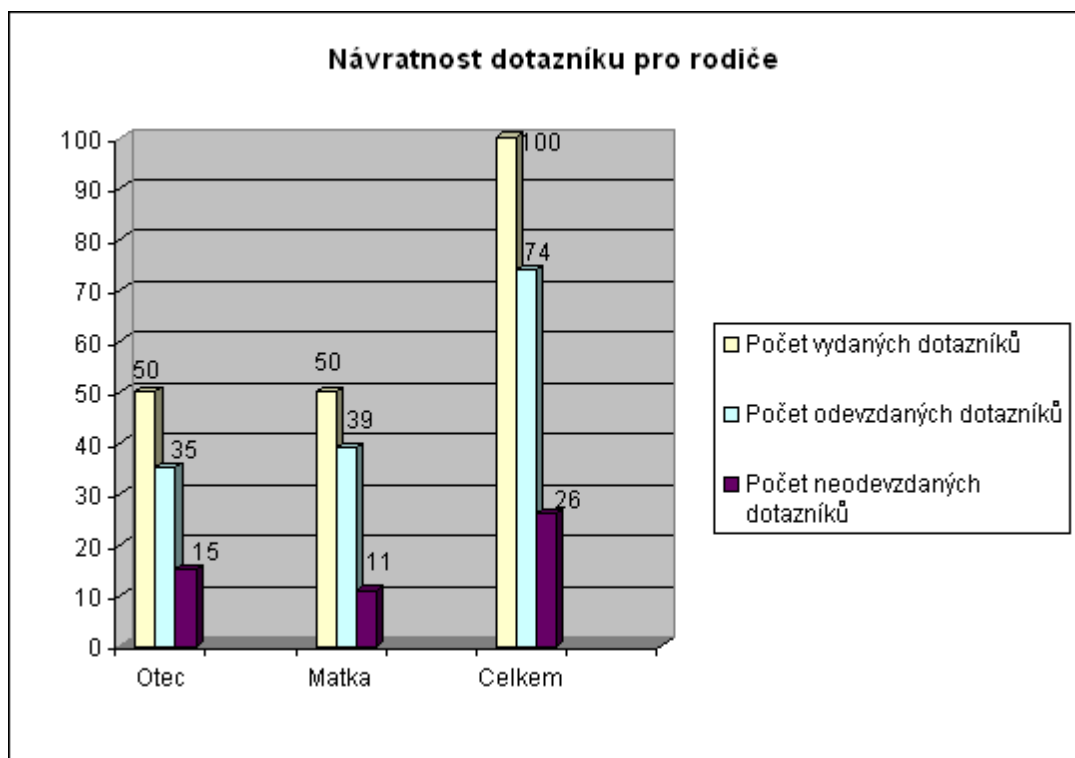
5. Zpracování výsledků

► Návratnost dotazníku pro rodiče

Tabulka 1 a graf 1 vyjadřují počty vydaných a odevzdaných dotazníků pro rodiče. Ve třech skupinách bylo rozdáno 100 dotazníků. Vždy jeden pro otce a jeden pro matku. Z některých rodin docházelo do mateřské školy více než jedno dítě, proto početně nesouhlasí počet vydaných dotazníků s počtem dětí zahrnutých do šetření. Z celkového počtu 100 rodičů odevzdalo dotazníky 39 matek a 35 otců, což představuje 74 procent odevzdaných dotazníků.

Tabulka 1

Návratnost dotazníku pro rodiče			
	Otec	Matka	Celkem
Počet vydaných dotazníků	50	50	100
Počet odevzdaných dotazníků	35	39	74
Počet neodevzdaných dotazníků	15	11	26

Graf 1 Návratnost dotazníku pro rodiče

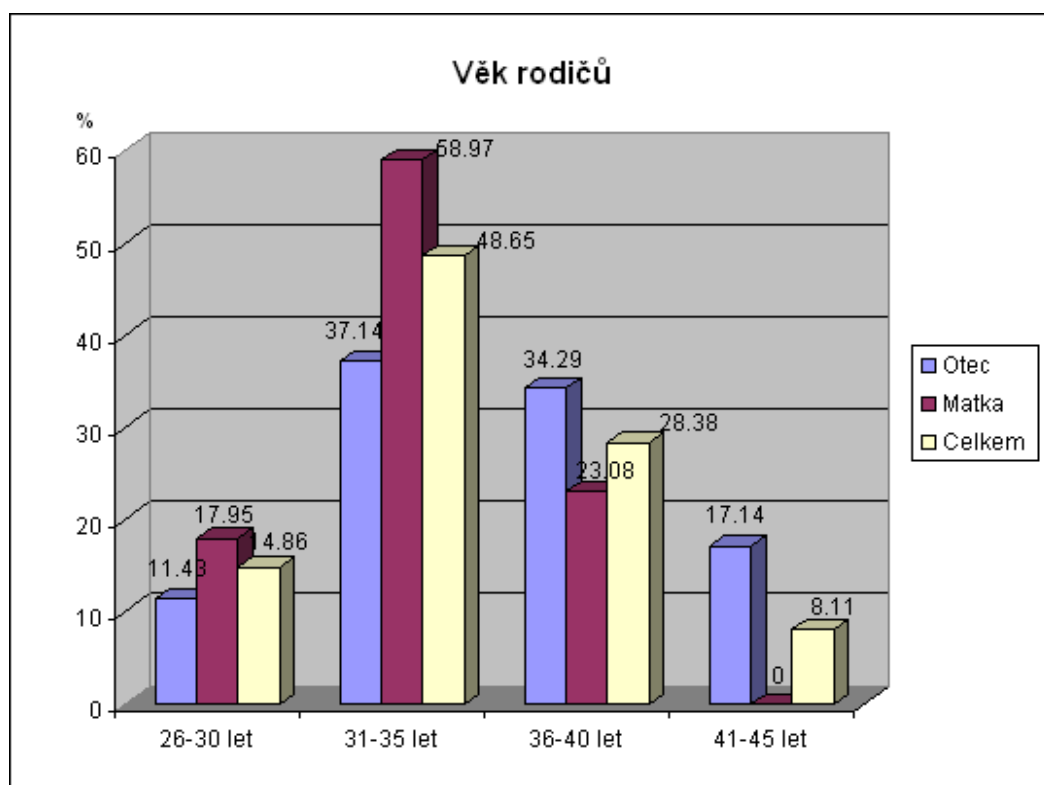
► Věk rodičů

Tabulka 2 vyjadřuje věkové složení rodičů sledovaných skupin. Věk rodičů předškolních dětí se pohybuje v rozmezí od 26 do 45 let. Převažují rodiče, jejichž věk se pohybuje v rozmezí 31 až 35 let. V této věkové skupině bylo 13 otců a 23 matek. Ve věkové skupině 36 až 40 let bylo 12 otců a 9 matek. Graf 2 vyjadřuje věkové složení rodičů sledovaných skupin v procentech.

Tabulka 2

Věk rodičů						
	Otec		Matka		Celkem	
	Počet	%*	Počet	%*	Počet	%*
26-30 let	4	11.4	7	18	11	14.9
31-35 let	13	37.1	23	59	36	48.7
36-40 let	12	34.3	9	23.1	21	28.4
41-45 let	6	17.1	0	0	6	8.11
Celkem	35	100%	39	100%	74	100%

* Vyjádření v procentech

Graf 2 Věk rodičů

5.1 Výsledky dotazníku pro rodiče

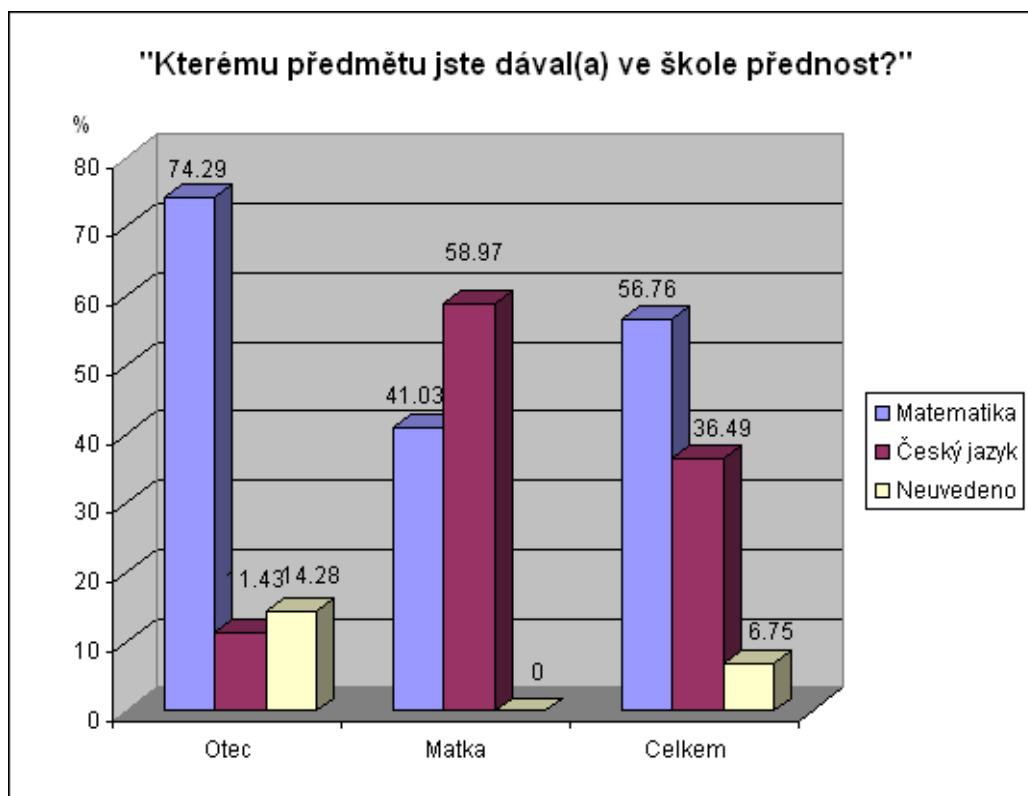
► Otázka č. 1: "Kterému předmětu jste dával(a) ve škole přednost?"

Tabulka 3 a graf 3 vyjadřují poměr oblíbenosti matematiky a českého jazyka u rodičů sledovaných skupin. Z celkového počtu 74 odevzdaných dotazníků na danou otázku odpovědělo 69 dotázaných. Otcové dávali ve škole přednost matematice před českým jazykem ve 26 případech, český jazyk upřednostnili 4 otcové a 5 se nevyjádřilo. Dle očekávání u matek byl zájem o český jazyk vyšší než o matematiku, i když rozdíl v oblíbenosti mezi předměty nebyl tak markantní jako u otců. Matky upřednostňovaly český jazyk ve 23 případech a matematiku v 16 případech.

Tabulka 3

Otázka č. 1: "Kterému předmětu jste dával(a) ve škole přednost?"						
	Otec		Matka		Celkem	
	Počet	%*	Počet	%*	Počet	%*
Matematika	26	74.3	16	41	42	56.8
Český jazyk	4	11.4	23	59	27	36.5
Neuvedeno	5	14.3	0	0	5	6.75
Celkem	35	100%	39	100%	74	100%

* Vyjádření v procentech

Graf 3 "Kterému předmětu jste dával(a) ve škole přednost?"

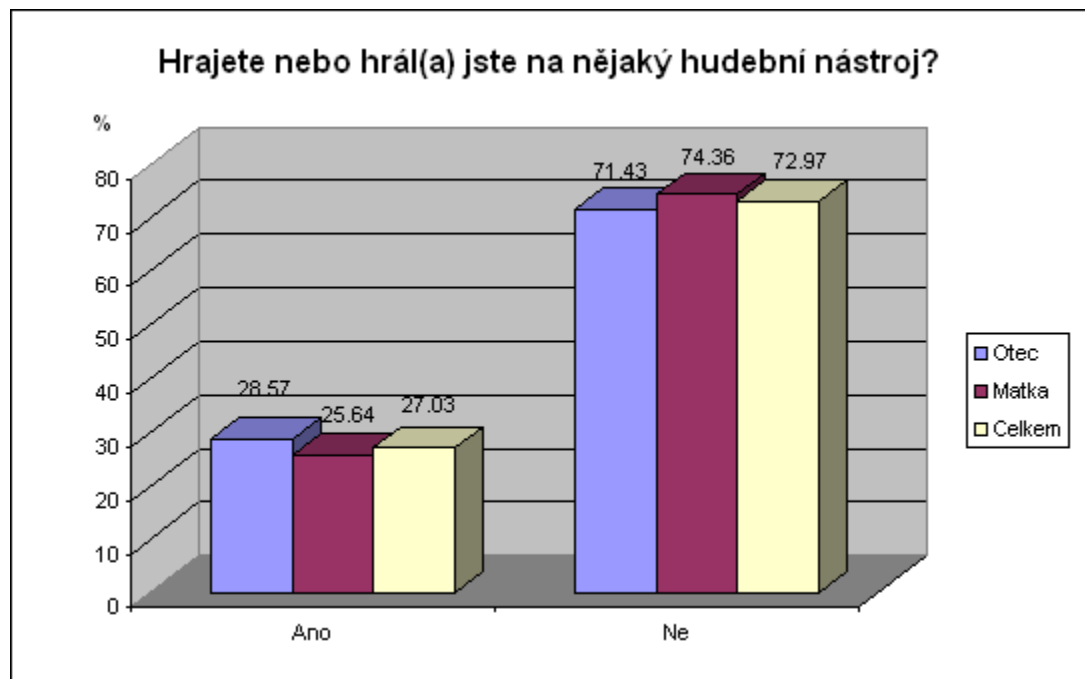
► **Otázka č. 2 "Hrajete nebo hrál(a) jste na nějaký hudební nástroj?"**

Tabulka 4 a graf 4 vyjadřují odpověď na dotazníkovou otázku číslo 2. V 74 odevzdaných dotaznících rodiče uvedli hru na nějaký hudební nástroj pouze ve 20 případech, což představuje 27,03%. Počet otců a matek, hrajících na nějaký hudební nástroj je stejný, tj. 10. U otců převládá hra na kytaru. Samostatně je uvedena 7x a 2x je uvedena v kombinaci s jiným hudebním nástrojem. U matek je uvedena kytara pouze 1x a 1x v kombinaci s jiným hudebním nástrojem. U matek je uváděn klavír, ať už samostatně nebo v kombinaci ve 4 případech. U otců se hra na klavír nevyskytuje. Konkrétní údaje získané dotazníkem k otázce č.2 uvádíme v tabulce 4, grafu 5.

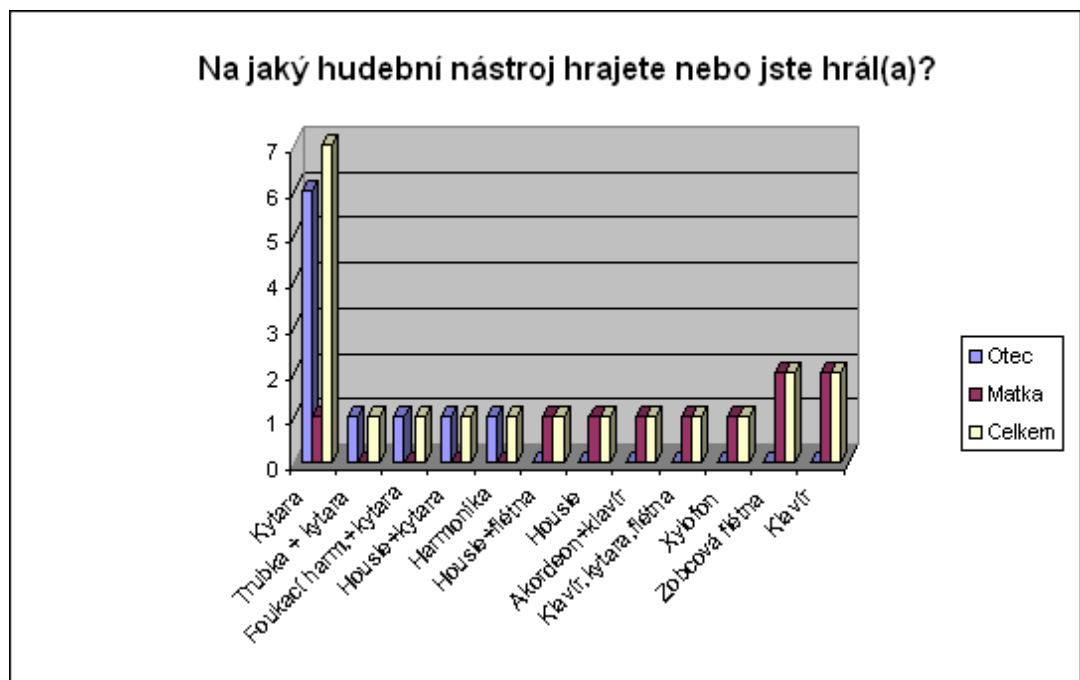
Tabulka 4

Otázka č. 2: "Hrajete nebo hrál(a) jste na nějaký hudební nástroj?"						
	Otec		Matka		Celkem	
	Počet	%*	počet	%*	Počet	%*
Ano	10	28.6	10	25.6	20	27
Ne	25	71.4	29	74.4	54	73
Kytara	6		1		7	
Trubka + kytara	1		0		1	
Foukací harm,+kytara	1		0		1	
Housle+kytara	1		0		1	
Harmonika	1		0		1	
Housle+flétna	0		1		1	
Housle	0		1		1	
Akordeon+klavír	0		1		1	
Klavír,kytara,flétna	0		1		1	
Xylofon	0		1		1	
Zobcová flétna	0		2		2	
Klavír	0		2		2	
Celkem	10	100%	10	100%	20	100%

* Vyjádření v procentech

Graf 4 "Hrajete nebo hrál(a) jste na nějaký hudební nástroj?"

Graf 5 "Na jaký hudební nástroj hrajete nebo jste hrál(a)?"

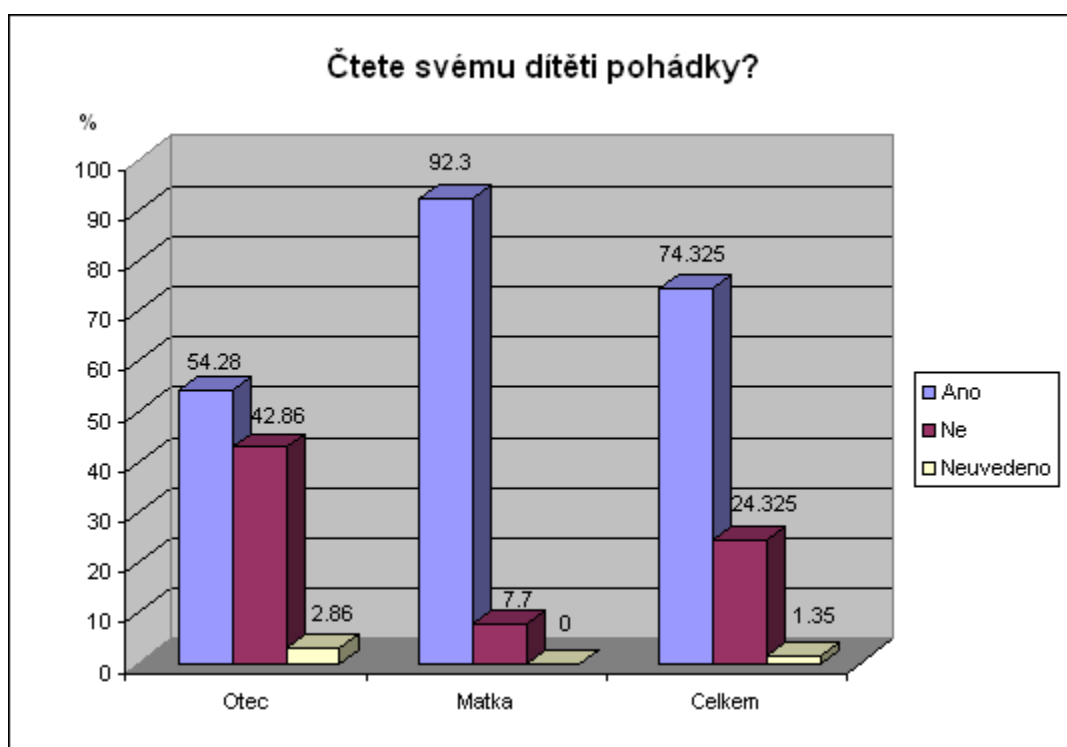
► Otázka č. 3: "Čtete svému dítěti pohádky? Jak často?"

Na otázku č.3, zda čtou svému dítěti pohádky, odpovědělo kladně 19 otců a 36 matek. To, že dítěti nečtou, uvedlo 15 otců a 3 matky. Jeden otec na danou otázku odpověď neuvedl. Ve frekvenci čtení pohádek převažuje denní čtení, které se vyskytuje ve 25 odpovědích. Přehled je uveden v tabulce 5, grafu 6.

Tabulka 5

Otázka č. 3: "Čtete svému dítěti pohádky? Jak často?"						
	Otec		Matka		Celkem	
	Počet	%*	Počet	%*	Počet	%*
Ano	19	54.3	36	92.3	55	74.3
Ne	15	42.9	3	7.7	18	24.3
Neuvedeno	1	2.86	0	0	1	1.35
Občas,příležitostně	2		0		2	
Denně	8		17		25	
1x za 14 dní	2		0		2	
4x týdně	3		3		6	
3x týdně	0		8		8	
2x týdně	3		1		4	
5x týdně	0		1		1	
Neupřesněno	1		6		7	
Celkem	19	100%	36	100%	55	100%

* Vyjádření v procentech

Graf 6 "Čtete svému dítěti pohádky? Jak Často?"

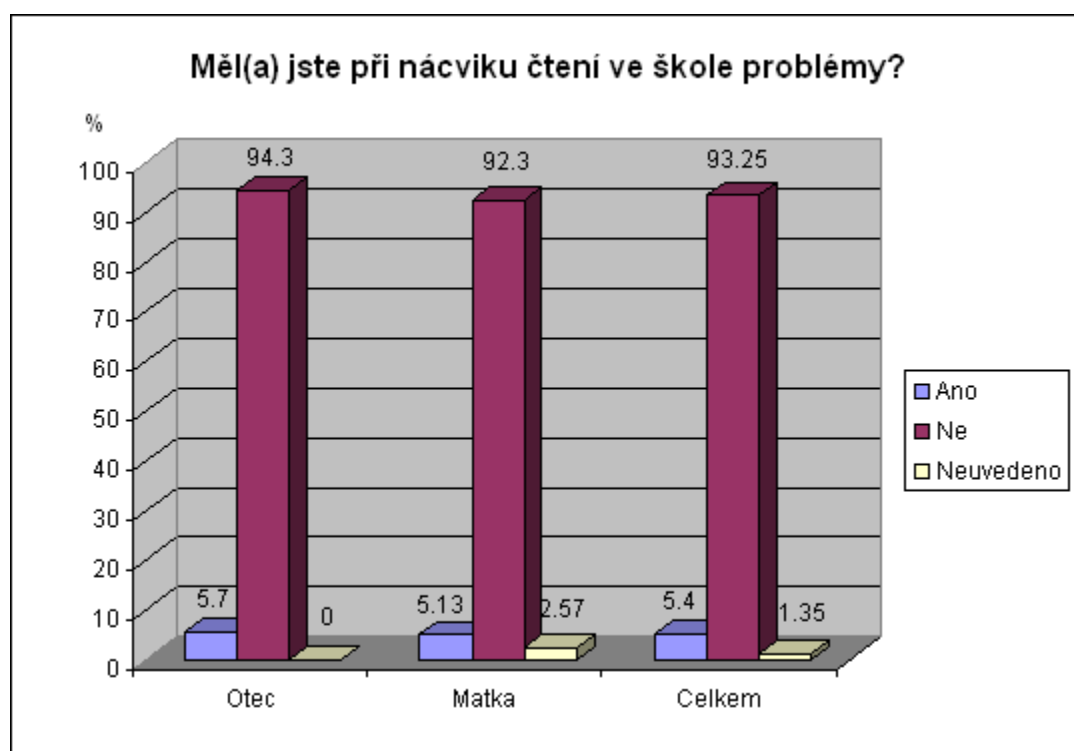
► **Otázka č. 4: "Měl(a) jste při nácviku čtení ve škole problémy? Jaké?"**

Tabulka 6 a graf 7 vyjadřují odpověď na otázku č. 4 velice málo rodičů uvedlo, že mělo při nácviku čtení ve škole problémy. Pouze 2 matky a 2 otcové přiznali nějaké problémy. Při srovnání s dnešními školáky je to velice nízké procento. Tuto situaci výstižně komentuje ve své práci Zelinková : „Dospělí si neradi přiznávají, že špatně čtou a že jim to ve škole "moc nešlo". Jako by se styděli říci, že měli značné potíže , ale dokázali je překonat. Ve skutečnosti by měli být pyšní, že dokázali najít obor lidské činnosti, v němž jsou úspěšní, a prosadili se v něm." (Zelinková, 2008)

Tabulka 6

Otázka č. 4: "Měl(a) jste při nácviku čtení ve škole problémy? Jaké?"						
	Otec		Matka		Celkem	
	Počet	%*	Počet	%*	Počet	%*
Ano	2	5.7	2	5.13	4	5.4
Ne	33	94.3	37	92.3	69	93.3
Neuvedeno	0	0	1	2.57	1	1.35
Pomalé čtení	1		0		1	
Záměna písmen	1		0		1	
Nespecifikováno	0		1		1	
Četba nahlas	0		1		1	
Celkem	2	100%	2	100%	74	100%

* Vyjádření v procentech

Graf 7 "Měl(a) jste při nácviku čtení ve škole problémy? Uved'te, prosím, jaké?"

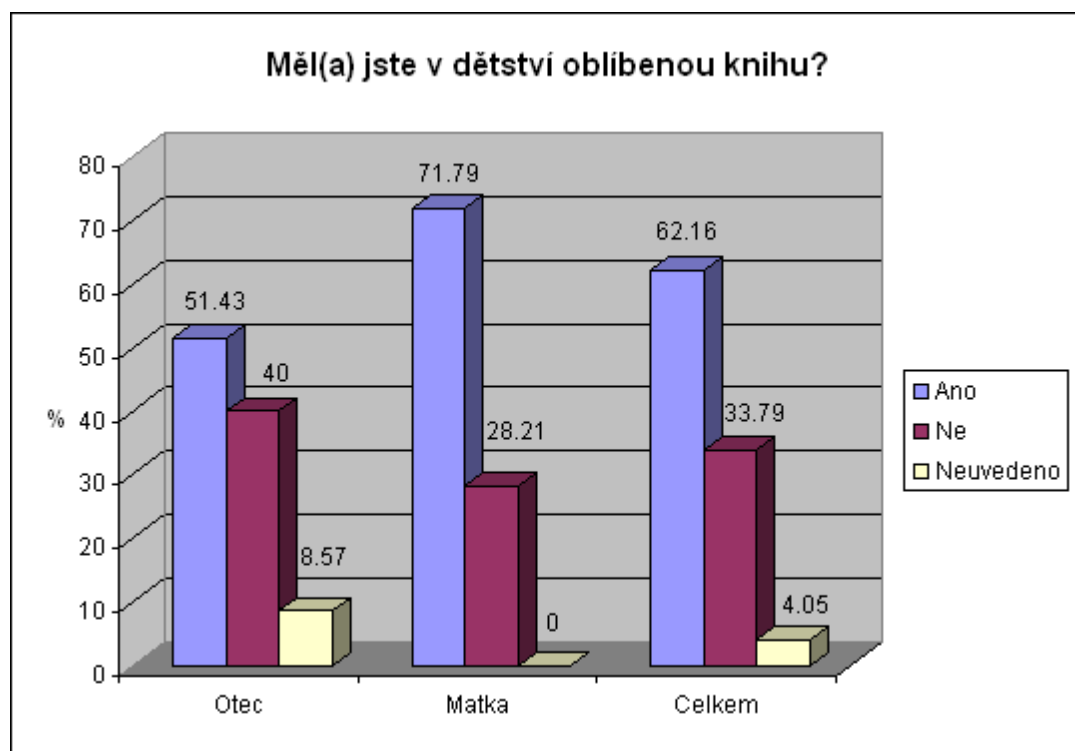
► **Otázka č. 5: "Měl(a) jste v dětství oblíbenou knihu? Kterou?"**

Snad každý rodič měl v dětství nějakou oblíbenou knihu. Pouze tři otcové na danou otázku neodpověděli. Zajímavý je přehled titulů, které měly oblíbené matky, a které otcové. Tento přehled vyjadřuje tabulka 7. Nejčastěji se vyskytuje Honzíkova cesta a Robinson Crusoe. Možná, je to tím, že oba tituly byly zařazeny do tzv. povinné mimočítankové četby. Odpověď na tuto otázku vyjadřuje graf 8.

Tabulka 7

Otázka č. 5: "Měl(a) jste v dětství oblíbenou knihu? Kterou?"						
	Otec		Matka		Celkem	
	Počet	%*	Počet	%*	Počet	%*
Ano	18	51.4	28	71.8	46	62.2
Ne	14	40	11	28.2	25	33.8
Neuvedeno	3	8.57	0	0	3	4.05
Celkem	18	100%	28	100%	46	100%
Lovci mamutů+Vinnetou	2		0		2	
Tekumshen	1		0		1	
Sport	1		0		1	
Černý Bim	1		0		1	
Mikeš	1		1		2	
Děti z Bullerbinu+Verne	1		0		1	
Čaroděj Merdidi	1		0		1	
Pohádky B. Němcové1	1		0		1	
Dva divoši	1		0		1	
Mezi brásky+ Neználek	1		0		1	
Děti z Bullerbinu+Medvídek Pú	1		1		2	
Honzíkova cesta	3		1		4	
Medvídek Pú	1		1		2	
Jano	1		0		1	
Robinson Crusoe	1		3		4	
Eva s modrým snem	0		1		1	
Staré řecké báje a pověsti	0		1		1	
Mahulena, krásná panna	0		1		1	
Martínková čítanka	0		1		1	
Karkulín	0		1		1	
Vlak dětství a naděje	0		1		1	
Povídání o pejskovi a kočičce	0		2		2	
Neználek	0		2		2	
Bílý tesák+ knihy St. Rudolfa	0		1		1	
Malý Bobeš+Neználek	0		1		1	
Školák Kája Mařík	0		1		1	
Míček Flíček	0		1		1	
Babička	0		1		1	
Malý princ	0		1		1	
Heidy, děvčátko z hor	0		1		1	
Ferda mravenec	0		1		1	
Mayovky	0		1		1	
Básně Fr. Hrubína	0		1		1	
Neupřesněno	0		1		1	

* Vyjádření v procentech

Graf 8 " Měl(a) jste v dětství oblíbenou knihu? Kterou?"

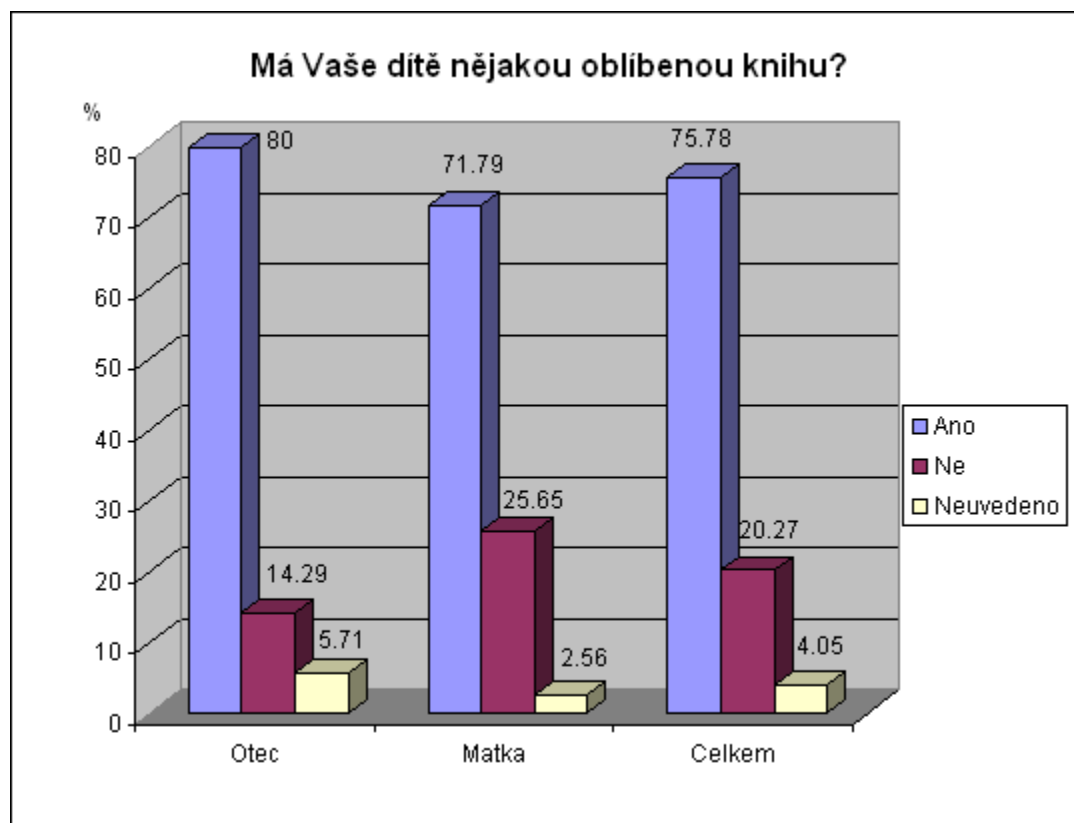
► **Otázka č. 6: "Má vaše dítě nějakou oblíbenou knihu? Kterou?"**

Tabulka 8 a graf 9 vyjadřují odpověď na otázku č. 6. Přesto, že v otázce číslo 3 uvádí to, že čtou svému dítěti, pouze 54,28% otců, že má jejich dítě oblíbenou knihu, uvádí 80% otců. Největší oblibě se těší knihy o zvířátkách. Na tuto otázku se objevilo i několik shodných odpovědí matek a otců. Že by tatínkové také poslouchali pohádky?

Tabulka 8

Otázka č. 6: " Má Vaše dítě nějakou oblíbenou knihu? Kterou?"						
	Otec		Matka		Celkem	
	Počet	%*	Počet	%*	Počet	%*
Ano	28	80	28	71.79	56	75.78
Ne	5	14.29	10	25.65	15	20.27
Neuveдено	2	5.71	1	2.56	3	4.05
Blíže neurčeno	2		2		4	
Červená Karkulka	1		1		2	
Povídání o zvířátkách	4		1		5	
Povídání o pejskovi a kočičce	1		2		3	
Říkadla pro děti	1		2		3	
O srdíčku	1		1		2	
Pohádky	2		0		2	
O zvědavém štěňátku	1		1		2	
Devatero pohádek	1		0		1	
Špalíček pohádek	1		1		2	
České pohádky+fotbal	1		1		2	
Medvídek Pú	1		2		3	
Holčička a děšť	1		0		1	
Knížka pro Vojtíška	1		1		2	
Ferda mravenec	2		1		3	
To nejlepší z večerníků	1		1		2	
Už vím proč	1		0		1	
Vinetou	1		0		1	
Knoflík pro štěstí	1		1		2	
Krteček	1		2		3	
Modrá kniha pohádek	1		0		1	
Kocour Mikeš	1		0		1	
Obecně o zvířatech a přírodě	0		1		1	
Alenčina čítanka;Křemílek a Vochomůrka	0		1		1	
O čarodějnici, která zaspala století	0		1		1	
Velká kniha pohádek	0		1		1	
Pohádky Boženy Němcové	0		1		1	
Odysseus Gulliverova cesta	0		1		1	
Obr a jeho přátelé	0		1		1	
Svět dinosaurů+Medvídek Pú	0		1		1	
Celkem	28	100%	28	100%	56	100%

* Vyjádření v procentech

Graf 9 " Má Vaše dítě nějakou oblíbenou knihu? Kterou?"

► **Otázka č. 7: "Měl(a) jste jako dítě problémy s výslovností některé hlásky? Které?"**

Tabulka.9 a graf 10 znázorňují odpověď na otázku týkající se výslovnosti rodičů v dětském věku. Problémy s výslovností některé hlásky uvedlo pouze 21,62% dotázaných. Největší problémy činily hlásky R,Ř. U dnešních předškolních dětí je procento chybné výslovnosti vyšší. Dřívější péče logopedických asistentek tedy nebyla zbytečná.

Tabulka 9

Otázka č. 7: "Měl(a) jste jako dítě problémy s výslovností některé hlásky? Které?"						
	Otec		Matka		Celkem	
	Počet	%*	Počet	%*	Počet	%*
Ano	9	25.71	7	17.95	16	21.62
Ne	25	71.43	30	76.92	55	74.33
Neuvedeno	1	2.86	2	5.13	3	4.05
R, Ř	3		1		4	
Ř	2		2		4	
R	3		2		5	
S, Ř, R	1		0		1	
S	0		1		1	
R, S, C	0		1		1	
Celkem	9	100%	7	100%	16	100%

*Vyjádření v procentech

Graf 10 "Měl(a) jste jako dítě problémy s výslovností některé hlásky? Které?"

► **Otázka č. 8: "Co rád(a) děláte ve svém volném čase? Poslech hudby, četba knihy, jiná záliba?"**

Tabulka 10 vyjadřuje odpověď na otázku č. 8. Pouze dva otcové neuvedli nějaký zdroj zábavy. Jinak je škála zájmů rodičů velice pestrá. Zajímavé je srovnání obsahu zájmů u otců a u matek. Zatímco matky se neshodují s otci v 10 zálibách, otcové jsou vyhraněnější a nashodují se ve 20 zálibách.

Tabulka 10

Otázka č. 8: Co rád(a) děláte ve svém volném čase? Poslech hudby, četba knihy, jiná záliba?			
	Otec		Matka
	Počet	33	Počet 39
Celkem			
Neuvedeno	2	0	2
Fotbal+PC+vaření	1	0	1
Poslech hudby	6	3	9
Sport	8	1	9
Četba knihy	3	3	6
Odpočinek	2	0	2
PC+hudba+kutilství	2	0	2
Péče o zvířata	1	0	1
Rodina	1	0	1
Sledování filmů	1	1	2
Procházky	1	0	1
Zahrada	1	3	4
Poslech hudby+četba knih+sport	1	1	2
Četba knihy+sport	1	0	1
Četba knihy+poslech hudby	1	0	1
Příroda	1	0	1
Četba knih +příroda	1	1	2
Práce se dřevem	1	0	1
Poslech hudby+křížovky+šití	0	1	1
Malba na hedvábí	0	1	1
Četba knihy+příroda+jízda na kole+lyžování	0	1	1
Cvičení rodičů a dětí	0	1	1
Pečení+vaření+zahrádka	0	1	1
Četba+keramika+kreslení+pletení	0	1	1
Keramika+zahrada+četba	0	1	1
Poslech hudby+četba+příroda	0	2	2
Poslech hudby+keramika+tanec+malování	0	1	1
Poslech hudby+zahrada	0	3	3
Poslech hudby+četba+ruční práce	0	1	1
Četba+zpěv+výtvarné činnosti	0	1	1
Poslech hudby+četba+paličkování	0	1	1
Výtvarné činnosti+tanec	0	1	1
Poslech hudby+četba	0	2	2
Četba+zahrada	0	3	3
Poslech hudby+četba+sudoku+angličtina	0	1	1
Cvičení+motocykl+hry s dětmi	0	1	1
Pletení	0	1	1
Četba+filmy+zahrada	0	1	1

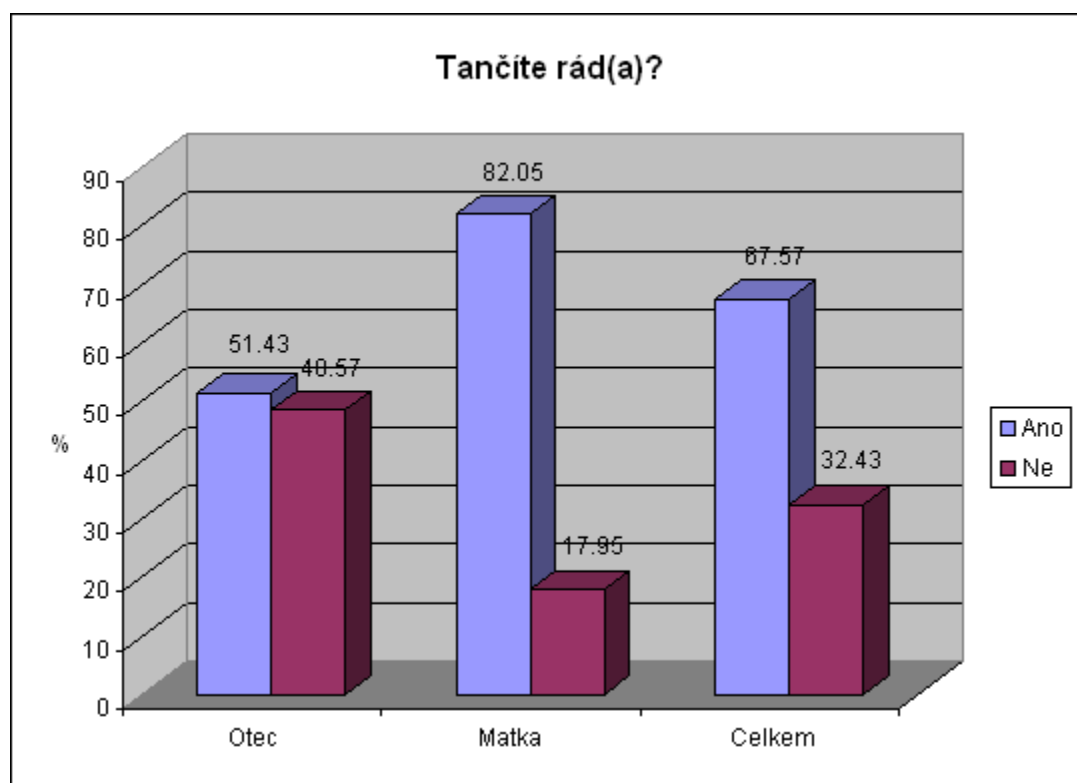
► **Otázka č. 9: "Tančíte rád(a)?"**

Tabulka 11 a graf 11 vyjadřují odpověď na otázku č. 9. Na otázku, zda rádi tančí, odpověděli všichni dotázaní. U otců byl poměr zda rádi nebo neradi tančí 18:17 ve prospěch tance. Matky dětí sledovaných souborů tančí raději. Pouze 7 z 39 uvedlo, že netančí rády. Matky, které uváděly, že nerady tančí, dávaly přednost četbě před poslechem hudby.

Tabulka 11

Otázka č. 9: "Tančíte rád(a)?"						
	Otec		Matka		Celkem	
	Počet	%*	Počet	%*	Počet	%*
Ano	18	51.4	32	82.1	50	67.6
Ne	17	48.6	7	18	24	32.4
Celkem	35	100%	39	100%	74	100%

* Vyjádření v procentech

Graf 11 "Tančíte rád(a)?"

► **Otázka č. 10: "Jakému hudebnímu žánru dáváte přednost?"**

Na otázku týkající se oblíbenosti hudebního žánru odpovědělo 33 otců a 37 matek. Otcové upřednostňují rock (22x), zatímco matky dávají přednost popu. Také folk se těší značné oblibě. Celkem byl uveden 10x. Přehled zájmů vyjadřuje tabulka č.12.

Tabulka 12

Otázka č. 10: "Jakému hudebnímu žánru dáváte přednost?"						
	Otec		Matka		Celkem	
	Počet	33	Počet	37	Počet	70
Neuvedeno	2		2		4	
Celkem	33		37		70	
Folk	3		1		4	
Pop+rock	4		4		8	
Rock	11		6		17	
Rock+country	2		0		2	
Tresh metal	1		0		1	
Folk+rock	1		0		1	
Lidová hudba	1		0		1	
Rock+bigbít	1		0		1	
Pop	3		10		13	
Country	1		2		3	
Vše mimo country a popu	1		0		1	
Folk+jazz	1		0		1	
Rock+metal	2		0		2	
Rock+folk+country	1		0		1	
Folk+rock+relaxační hudba	0		2		2	
Klasická hudba+hip-hop+pop	0		2		2	
Dechová hudba+country	0		1		1	
Vážná hudba+rock	0		1		1	
Nespecifikováno	0		3		3	
Rock+rockenroll	0		1		1	
Vše mimo hard rock a hip-hop	0		1		1	
Orientální hudba	0		1		1	
Disco	0		1		1	
Folk+pop	0		1		1	

5.2 Výsledky zkoušky rytmické reprodukce

► Výsledky dětí experimentální skupiny (ES) ve vstupním šetření rytmické reprodukce

Tabulka 13 vyjadřuje skupinu dětí, která je experimentální skupinou (ES) a výsledky dětí z této skupiny ve vstupním šetření rytmické reprodukce. Děti jsou seřazeny podle věku, abychom zjistili jaký je stupeň rozvoje rytmické reprodukce.

Tabulka 13

Výsledky dětí experimentální skupiny (ES) ve vstupním šetření rytmické reprodukce													
Rytmická struktura č.		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	+	-
MA	3 r. 5 měsíců	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	10
VA	3 r. 10 měsíců	+	+	+	-	-	-	+	+	+	+	7	3
MB	4 roky	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	10
MK	4 r. 5 měsíců	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	1	9
PV	5 let	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	9	1
VT	5 let	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	10	0
PT	5 let 3 měsíce	+	+	+	+	-	-	+	+	+	+	8	2
BA	5 let 4 měsíce	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	3	7
KP	5 let 7 měsíců	+	+	+	+	-	+	-	+	+	+	8	2
HS	6 let	+	+	+	-	-	+	-	-	+	+	6	4
FS	6 let 1 měsíc	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	9	1
GR	6 let 1 měsíc	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	9	1
KZ	6 let 3 měsíce	+	+	+	+	+	-	+	-	+	+	8	2
PŠ	6 let 5 měsíců	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	10	0
PŠ	6 let 5 měsíců	+	+	+	+	-	-	-	-	+	+	6	4
BD	6 let 9 měsíců	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	10
JJ	6 let 9 měsíců	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	9	1
MV	6 let 10 měsíců	+	+	-	+	-	+	+	+	+	+	8	2

*Úspěšný pokus +

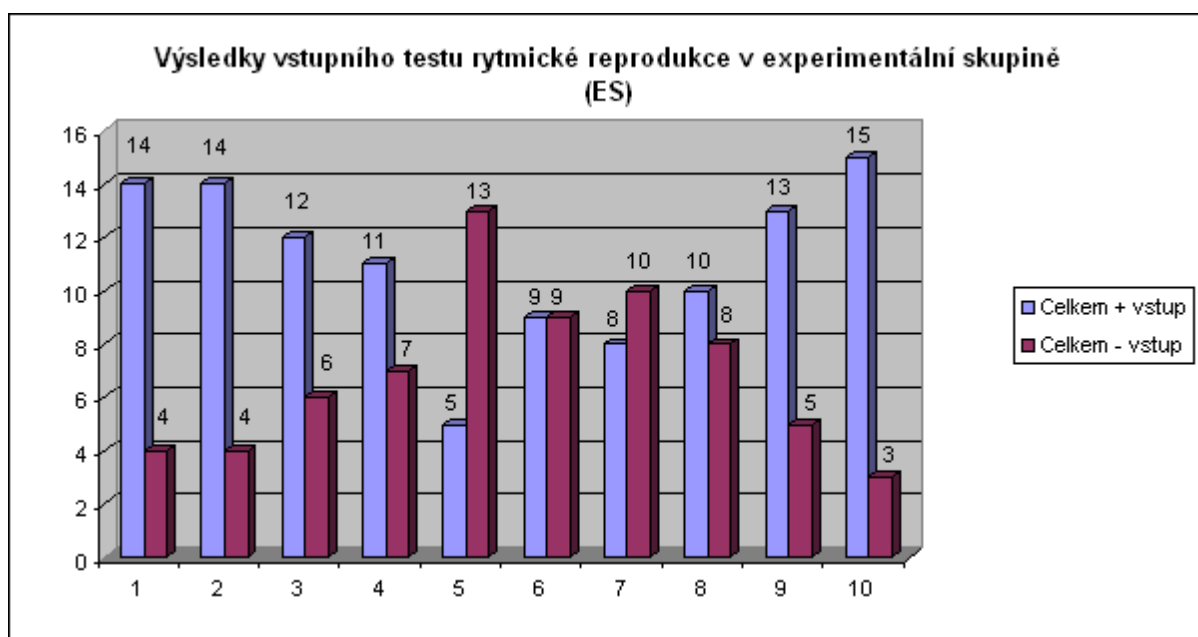
Neúspěšný pokus -

Tabulky 14 ,16, 19 a grafy 12, 14, 15 vyjadřují výsledky vstupních testů v jednotlivých skupinách. Rozdíly úspěšnosti jsou vyjádřeny číselně i v procentech. Rozdíl mezi jednotlivými skupinami je patrný. Nejlepší byla experimentální skupina (ES), kde procento úspěšnosti bylo 61,67%. V kontrolní skupině 1 (KS1) to bylo 43,33% a v kontrolní skupině 2 (KS2) jen 31,05%.

Tabulka 14

Výsledky vstupního testu rytmické reprodukce v experimentální skupině (ES)												
Rytmická struktura	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Celkem + vstup	14	14	12	11	5	9	8	10	13	15	111	61.67%
Celkem - vstup	4	4	6	7	13	9	10	8	5	3	69	38.33%

100%

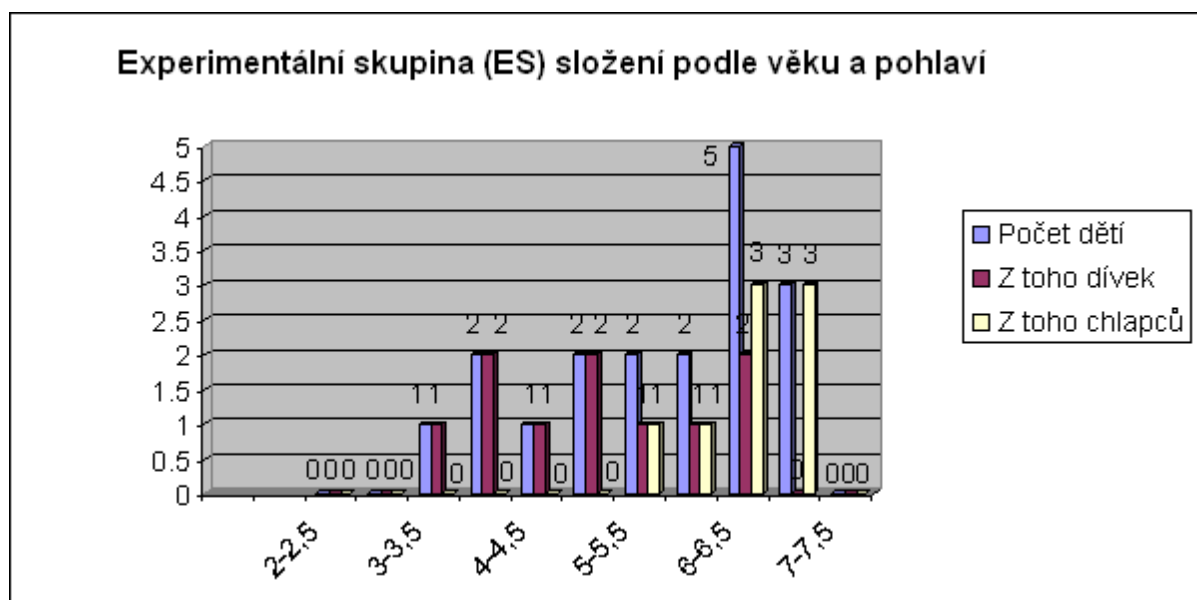
Graf 12 Výsledky vstupního testu rytmické reprodukce v experimentální skupině (ES)

Tabulka 15 a graf 13 vyjadřují složení experimentální skupiny (ES) podle věku a pohlaví

Tabulka 15

Experimentální skupina (ES) složení podle věku a pohlaví												
Věk dětí	2-2,5	2,5-3	3-3,5	3,5-4	4-4,5	4,5-5	5-5,5	5,5-6	6-6,5	6,5-7	7-7,5	Celkem
Počet dětí	0	0	1	2	1	2	2	2	5	3	0	18
Z toho dívek	0	0	1	2	1	2	1	1	2	0	0	10
Z toho chlapců	0	0	0	0	0	0	1	1	3	3	0	8

Intervaly, jejichž horní hranice končí 0,5, chápeme jako 6 měsíců.

Graf 13 Experimentální skupina (ES) složení podle věku a pohlaví

► **Výsledky dětí kontrolní skupiny 1 (KS1) ve vstupním šetření rytmické reprodukce**

Tabulka 16 vyjadřuje skupinu dětí, která je kontrolní skupinou 1 (KS1) a výsledky dětí z této skupiny ve vstupním šetření rytmické reprodukce. Děti jsou seřazeny podle věku, abychom zjistili jaký je stupeň rozvoje rytmické reprodukce.

Tabulka 16

Výsledky kontrolní skupiny 1 (KS1) ve vstupním vyšetření rytmické reprodukce													
Rytmická struktura		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	+	-
SA	3 roky 2 měsíce	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	10
MM	3 roky 4 měsíce	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	10
VP	3 roky 6 měsíců	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	10
MM	3 roky 7 měsíců	+	-	+	-	-	-	-	-	-	+	3	7
PJ	4 roky 3 měsíce	+	-	+	-	-	-	-	-	+	+	4	6
KA	4 roky 10 měsíců	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	1	9
ZE	4 roky 8 měsíců	+	+	+	+	-	+	-	+	+	+	8	2
PT	4 roky 11 měsíců	+	+	+	-	-	-	-	+	+	+	6	4
AA	5 let 2 měsíce	+	+	+	+	+	+	-	-	-	+	7	3
SK	5 let 2 měsíce	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	10
PM	5 let 11 měsíců	+	+	+	+	-	-	-	+	+	-	6	4
MF	6 let	+	+	+	-	-	+	-	+	-	+	6	4
MR	6 let	+	+	+	+	-	+	+	-	+	+	8	2
KP	6 let 3 měsíce	+	+	+	+	+	-	-	+	+	+	8	2
FM	6 let 9 měsíců	+	+	+	+	-	-	-	-	-	+	5	5
FD	6 let 11 měsíců	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	9	1
DR	6 let 11 měsíců	+	+	+	-	-	-	-	-	-	+	4	6
KP	7 let 4 měsíce	+	-	+	-	-	-	-	-	-	+	3	7

*Úspěšný pokus +

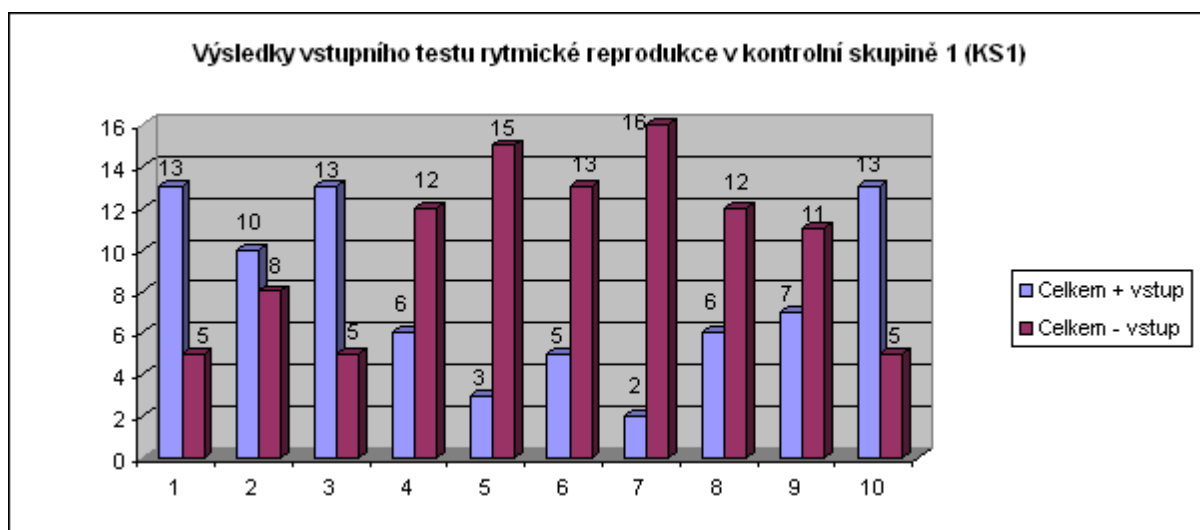
Neúspěšný pokus -

Tabulka 17 a graf 14 vyjadřují výsledky vstupního testu rytmické reprodukce v kontrolní skupině 1 (KS1)

Tabulka 17

Výsledky vstupního testu rytmické reprodukce v kontrolní skupině 1 (KS1)												
Rytmická struktura	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Celkem + vstup	13	10	13	6	3	5	2	6	7	13	78	43.33%
Celkem - vstup	5	8	5	12	15	13	16	12	11	5	102	56.67%

100%

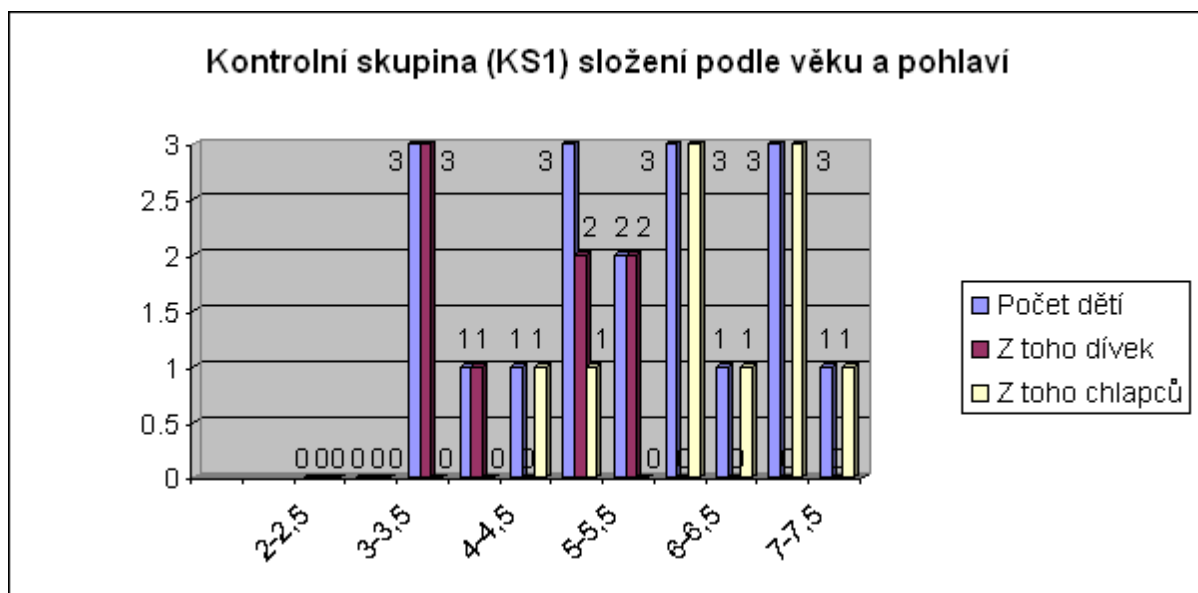
Graf 14 Výsledky vstupního testu rytmické reprodukce v kontrolní skupině 1 (KS1)

Tabulka 18 a graf 15 vyjadřují složení kontrolní skupiny 1 (KS1) podle věku a pohlaví

Tabulka 18

Kontrolní skupina 1 (KS1) podle věku a pohlaví												
Věk dětí	2-2,5	2,5-3	3-3,5	3,5-4	4-4,5	4,5-5	5-5,5	5,5-6	6-6,5	6,5-7	7-7,5	
Počet dětí	0	0	3	1	1	3	2	3	1	3	1	18
Z toho dívek	0	0	3	1	0	2	2	0	0	0	0	8
Z toho chlapců	0	0	0	0	1	1	0	3	1	3	1	10

Intervaly, jejichž horní hranice končí 0,5, chápeme jako 6 měsíců.

Graf 15 Kontrolní skupina 1 (KS1) složení podle věku a pohlaví

► **Výsledky dětí kontrolní skupiny 2 (KS2) ve vstupním šetření rytmické reprodukce**

Tabulka 19 vyjadřuje kontrolní skupinu 2 (KS2) a její výsledky v jednotlivých rytmických strukturách.

Tabulka 19

Výsledky kontrolní skupiny 2 (KS2) ve vstupním šetření rytmické reprodukce													
Rytmická struktura		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	+	-
DR	3 roky 6 měsíců	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	10
LV	3 roky 8 měsíců	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	10
DM	3 roky 9 měsíců	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	10
KV	3 roky 9 měsíců	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	10
PN	4 roky 2 měsíce	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	2	8
FT	4 roky 6 měsíců	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	10
DA	4 roky 6 měsíců	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	2	8
NA	5 let 1 měsíc	+	+	+	+	-	-	-	-	-	+	5	5
KM	5 let 3 měsíce	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	2	8
JM	5 let 9 měsíců	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	3	7
PV	6 let	+	+	+	+	-	-	-	-	+	-	5	5
VO	6 let	+	+	+	-	-	-	-	+	-	+	5	5
BI	6 let 2 měsíce	+	-	+	-	-	-	-	+	+	-	4	6
JM	6 let 2 měsíce	+	-	+	+	-	-	-	-	-	+	4	6
MB	6 let 2 měsíce	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	9	1
KM	6 let 3 měsíce	+	+	+	+	-	+	-	-	+	-	6	4
BA	6 let 4 měsíce	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	3	7
BV	6 let 6 měsíců	+	+	-	-	-	-	-	-	+	+	4	6
SK	6 let 7 měsíců	-	+	+	+	-	+	-	-	-	+	5	5

*Úspěšný pokus +

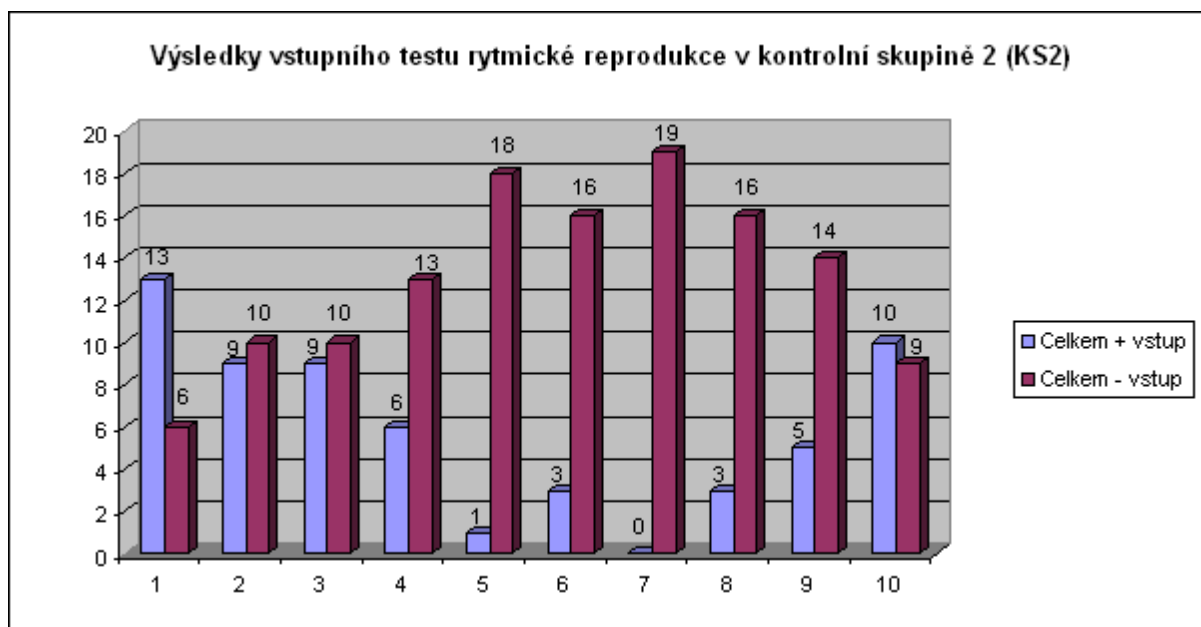
Neúspěšný pokus -

Tabulka 20 a graf 16 vyjadřují výsledky vstupního testu rytmické reprodukce v kontrolní skupině 2 (KS2)

Tabulka 20

Výsledky vstupního testu rytmické reprodukce v kontrolní skupině 2 (KS2)												
Rytmická struktura	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Celkem + vstup	13	9	9	6	1	3	0	3	5	10	59	31.05%
Celkem - vstup	6	10	10	13	18	16	19	16	14	9	131	68.95%

100%

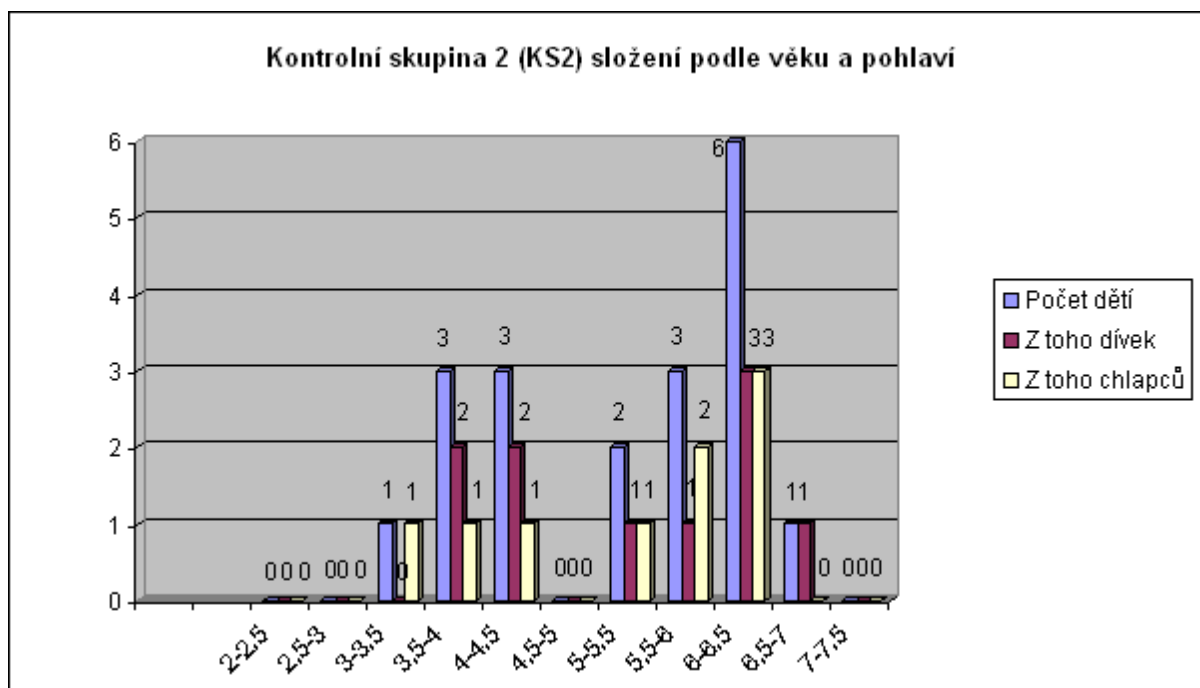
Graf 16 Výsledky vstupního testu rytmické reprodukce v kontrolní skupině 2 (KS2)

Tabulka 21 a graf 17 vyjadřují složení kontrolní skupiny 2 (KS2) podle věku a pohlaví

Tabulka 21 vyjadřuje složení kontrolní skupiny 2 (KS) podle věku a pohlaví

Kontrolní skupina 2 (KS2) složení podle věku a pohlaví												
Věk dětí	2-2,5	2,5-3	3-3,5	3,5-4	4-4,5	4,5-5	5-5,5	5,5-6	6-6,5	6,5-7	7-7,5	Celkem
Počet dětí	0	0	1	3	3	0	2	3	6	1	0	19
Z toho dívek	0	0	0	2	2	0	1	1	3	1	0	10
Z toho chlapců	0	0	1	1	1	0	1	2	3	0	0	9

Intervaly, jejichž horní hranice končí 0,5, chápeme jako 6 měsíců.

Graf 17 Kontrolní skupina 2 (KS2) složení podle věku a pohlaví

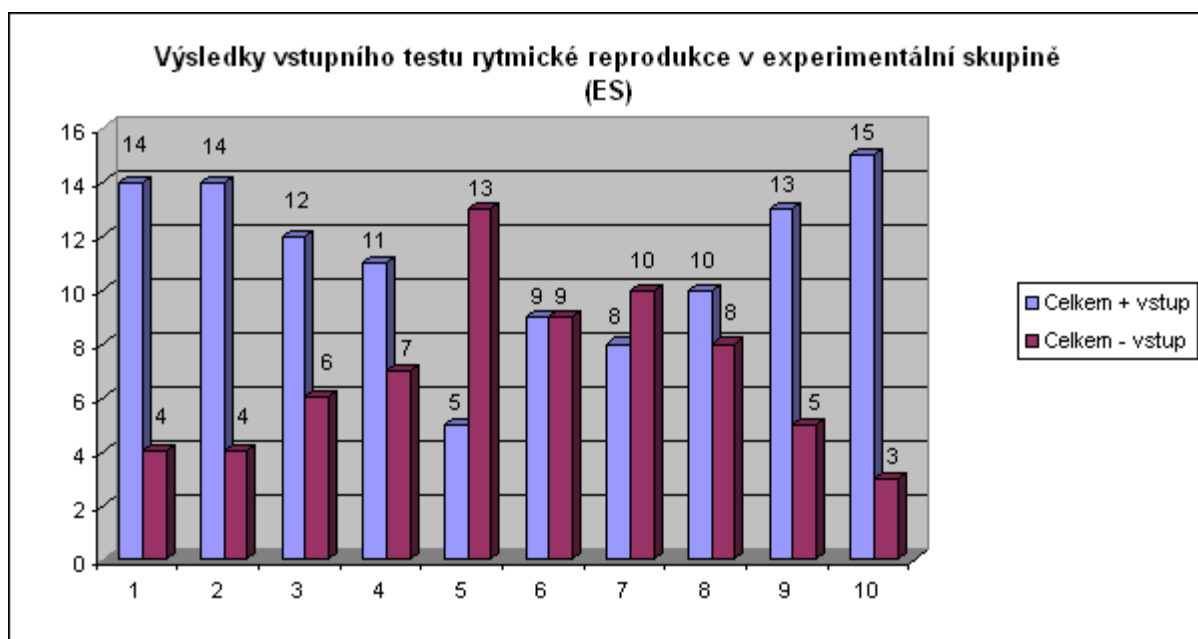
5.2.1 Rozdíly ve výsledcích zkoušky rytmické reprodukce u jednotlivých skupin

Pro přehlednost v této kapitole uvádíme znovu tabulky 14, 17, 20 a grafy 12, 14, 16, protože považujeme za důležité srovnání výsledků jednotlivých skupin. Rozdíl mezi jednotlivými skupinami je patrný. Nejlepší byla skupina experimentální (ES), kde procento úspěšnosti bylo 61,67%. V kontrolní skupině 1 (KS1) to bylo 43,33% a v kontrolní skupině 2 (KS2) jen 31,05%.

Tabulka 14

Výsledky vstupního testu rytmické reprodukce v experimentální skupině (ES)												
Rytmická struktura	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Celkem + vstup	14	14	12	11	5	9	8	10	13	15	111	61.67%
Celkem - vstup	4	4	6	7	13	9	10	8	5	3	69	38.33%

100%

Graf 12 Výsledky vstupního testu rytmické reprodukce v experimentální skupině (ES)

Tabulka 17

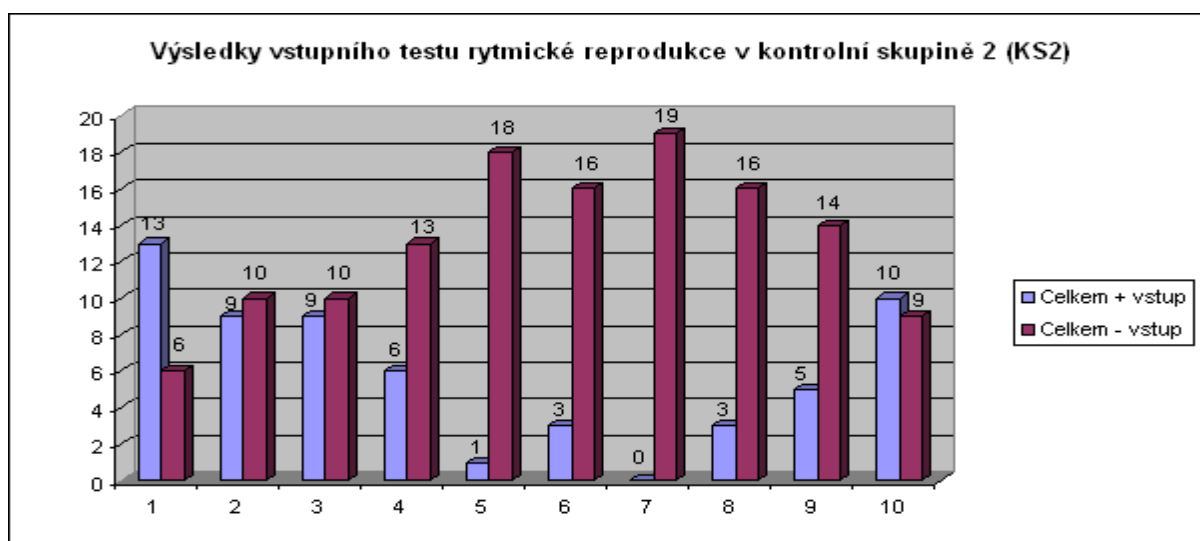
Výsledky vstupního testu rytmické reprodukce v kontrolní skupině 1 (KS1)												
Rytmická struktura	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Celkem + vstup	13	10	13	6	3	5	2	6	7	13	78	43.33%
Celkem - vstup	5	8	5	12	15	13	16	12	11	5	102	56.67%
												100%

Graf 14 Výsledky vstupního testu rytmické reprodukce v kontrolní skupině 1 (KS1)

Tabulka 20

Výsledky vstupního testu rytmické reprodukce v kontrolní skupině 2 (KS2)												
Rytmická struktura	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Celkem + vstup	13	9	9	6	1	3	0	3	5	10	59	31.05%
Celkem - vstup	6	10	10	13	18	16	19	16	14	9	131	68.95%
												100%

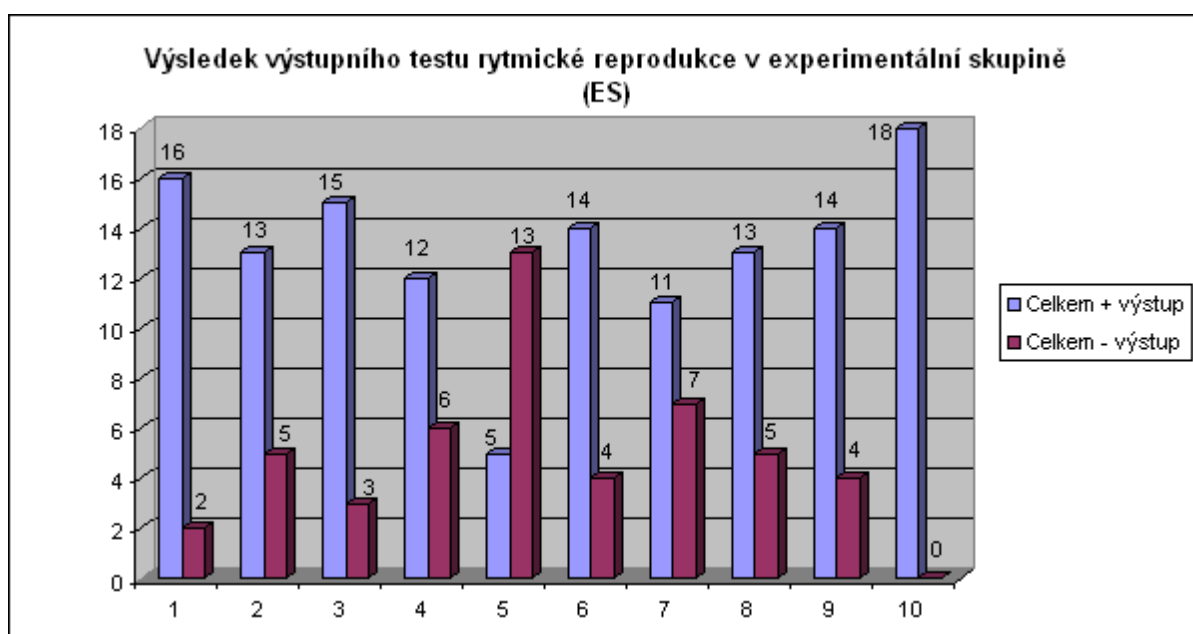

Graf 16 Výsledky vstupního testu rytmické reprodukce v kontrolní skupině 2 (KS2)

Tabulka 22 a graf 12 vyjadřují souhrn úspěšnosti experimentální skupiny (ES) při výstupním šetření. Ve srovnání s tabulkou 14 a grafem 12, došlo ke zlepšení úspěšnosti z 61,67% na 72,78%.

Tabulka 22

Výsledek výstupního testu rytmické reprodukce v experimentální skupině (ES)												
Rytmická struktura	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Celkem + výstup	16	13	15	12	5	14	11	13	14	18	131	72,78%
Celkem - výstup	2	5	3	6	13	4	7	5	4	0	49	27,22%
												100%

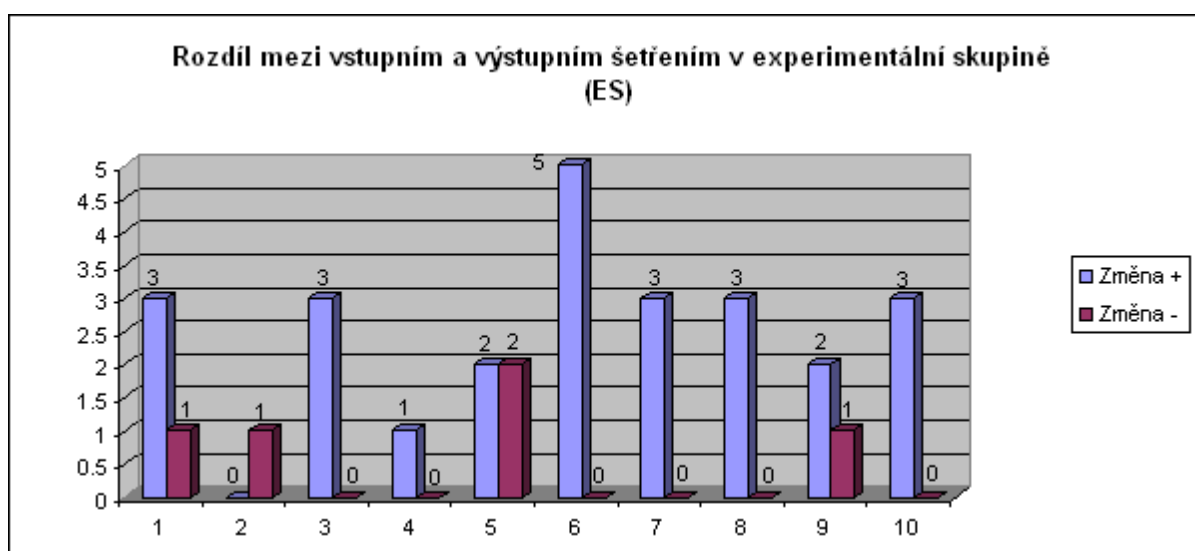
Graf 18 Výsledek výstupního testu rytmické reprodukce v experimentální skupině (ES)

Tabulka 23 a graf 19 vyjadřují rozdíl mezi vstupním a výstupním šetřením u experimentální skupiny (ES). V případě 5 rytmických struktur při jejich reprodukci došlo ke zhoršení a ve 25 případech ke zlepšení.

Tabulka 23

Rozdíl mezi vstupním a výstupním šetřením v experimentální skupině (ES)												
Rytmická struktura	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Změna +	3	0	3	1	2	5	3	3	2	3	25	83.33%
Změna -	1	1	0	0	2	0	0	0	1	0	5	16.67%

100%

Graf 19 Rozdíl mezi vstupním a výstupním šetřením v experimentální skupině (ES)

Tabulka 24 je souhrn výsledků rytmické reprodukce při vstupním a výstupním šetření experimentální skupiny (ES). Vstupní šetření je vyjádřeno pod číslicí I, výstupní šetření je vyjádřeno pod číslicí II a rozdíl mezi vstupním a výstupním šetřením je vyjádřen pod číslicí III.

Tabulka 24

Souhrn výsledků rytmické reprodukce dětí experimentální skupiny (ES).																																	
Rytmická struktura č.		1			2			3			4			5			6			7			8			9			10			změna *	
Vstup - I / výstup - II / rozdíl - III		I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III		
Jméno dítěte																																	
	věk																																
MA	3 r. 5 měsíců	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	+	+	1	0
VA	3 r. 10 měsíců	+	+	0	+	+	0	+	+	0	-	-	0	-	-	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	-	-	+	+	0	0	1
MB	4 roky	-	+	+	-	-	0	-	+	+	-	-	0	-	-	0	-	+	+	-	-	0	-	+	+	-	-	0	-	+	+	4	0
MK	4 r. 5 měsíců	-	+	+	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	+	+	-	-	0	-	+	+	-	-	0	+	+	0	3	0
PV	5 let	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	-	-	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	0	0
VT	5 let	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	0	0
PT	5 let 3 měsíce	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	-	-	0	-	+	+	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	1	0
BA	5 let 4 měsíce	+	-	-	+	-	-	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	+	+	+	+	0	1	2
KP	5 let 7 měsíců	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	-	-	0	+	+	0	-	+	+	+	+	0	+	+	0	+	+	0	1	0
HS	6 let	+	+	0	+	+	0	+	+	0	-	+	+	-	+	+	+	+	0	-	-	0	-	-	0	+	+	0	+	+	0	2	0
FS	6 let 1 měsíc	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	-	-	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	0	0
GR	6 let 1 měsíc	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	-	-	+	+	0	-	+	+	+	+	0	+	+	0	+	+	0	1	1
KZ	6 let 3 měsíce	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	-	-	+	+	+	+	+	0	-	+	+	+	+	0	+	+	0	2	1
PŠ	6 let 5 měsíců	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	0	0
PŠ	6 let 5 měsíců	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	-	-	0	-	+	+	-	+	+	-	-	0	+	+	0	+	+	0	2	0
BD	6 let 9 měsíců	-	+	+	-	-	0	-	+	+	-	-	0	-	-	0	-	+	+	-	-	0	-	-	0	-	+	+	-	+	+	5	0
JJ	6 let 9 měsíců	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	-	-	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	0	0
MV	6 let 10 měsíců	+	+	0	+	+	0	-	+	+	+	+	0	-	+	+	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	+	+	0	2	0
Celkem + vstup		14			14			12			11			5			9			8			10			13			15				
Celkem - vstup		4			4			6			7			13			9			10			8			5			3				
Celkem + výstup			16			13			15			12			5			14			11			13			14			18			
Celkem - výstup			2			5			3			6			13			4			7			5			4			0			
Změna +				3			0			3			1			2			5			3			3			2			3	25	
Změna -				1			1			0			0			2			0			0			0			1			0		5

*Úspěšný pokus +
Neúspěšný pokus -

6 Analýza výsledků

Při šetření jsme se setkali s několika problémy, které by naši práci rušily. Zjistili jsme, že je třeba, aby děti neměly mezi jednotlivými skupinami signálů ruce na klaviatuře, protože je to svádělo k překotné reakci. S tím souvisel další problém, což byla nedočkavost dětí. Bylo nutno motivovat děti k tomu, aby vyčkaly pokynu k provedení. My jsme použili motivaci hrou Na ozvěnu. Děti naslouchaly, potom reprodukovaly. Osvědčilo se nám to, že si děti vyzkoušely rozdíl délek tónů přímo na digitálním klavíru.

Zajímavé bylo, že některé děti využívaly při reprodukci celý rozsah klaviatury, některé hrály pouze sestupně. Jeden chlapec střídal struktury na nejvyšších a nejnižších tónech.

Některé děti opakovaly strukturu početně správně, ale chybně rytmicky. Některé děti hrály pouze pravou nebo pouze levou rukou, někdo střídal ruce a hrál každou strukturu jinou rukou.

Objevila se i hra pouze palcem (správná) nebo hra na nejnižších třech tónech.

I když většinu dětí činnost, která pro ně představovala novou zkušenost, zaujala, tři děti nabízenou aktivitu odmítly.

Analýza výsledků experimentální skupiny (ES)

Vstupní šetření experimentální skupiny (ES) a výsledky dětí z této skupiny v jednotlivých pokusech vyjadřuje tabulka 13.

Souhrn úspěšných a neúspěšných vstupů skupiny experimentální (ES) vyjadřuje tabulka 14 a graf 12.

Nejobtížnější byla pro děti skupiny experimentální (ES) rytmická struktura 5 (.. _..), ve které chybovalo 13 dětí z 18 a rytmická struktura 7, (_._) ve které chybovalo 10 dětí z 18 .

Nejméně chybovaly děti ve struktuře 10 (..), pouze 3 děti z 18.

Celková úspěšnost skupiny experimentální (ES) při vstupním šetření rytmické reprodukce byla 61,67%.

Celková úspěšnost experimentální skupiny (ES) při výstupním šetření rytmické reprodukce byla 72,78%. Zhoršení jsme zaznamenali při

rytmické reprodukci 5 rytmických struktur u 4 dětí. Při rytmické reprodukci 25 rytmických struktur došlo ke zlepšení u 12.

Analýza výsledků kontrolní skupiny 1 (KS1)

Vstupní šetření kontrolní skupiny 1 (KS1) a výsledky dětí z této skupiny v jednotlivých pokusech vyjadřuje tabulka 16.

Souhrn úspěšných a neúspěšných vstupů kontrolní skupiny 1 (KS1) vyjadřuje tabulka 17 a graf 14.

Nejobtížnější byla pro děti kontrolní skupiny 1 (KS1) rytmická struktura 7 (_ . _), ve které chybovalo 16 dětí z 18 a rytmická struktura 5 (. . _ . .), ve které chybovalo 15 dětí z 18.

Nejméně chybovaly děti ve struktuře 1 (_ .) a 10 (. .), shodně 5 dětí z 18.

Celková úspěšnost skupiny kontrolní skupiny 1 (KS1) při vstupním šetření byla 43,33 %

Analýza výsledků kontrolní skupiny 2 (KS2)

Vstupní šetření kontrolní skupiny 2 (KS2) a výsledky dětí z této skupiny v jednotlivých pokusech vyjadřuje tabulka 19.

Souhrn úspěšných a neúspěšných vstupů kontrolní skupiny 2 (KS2) vyjadřuje tabulka 20 a graf 16.

Nejobtížnější byla pro děti kontrolní skupiny 2 (KS2) rytmická struktura 7 (_ . _), ve které chybovalo 19 dětí z 19 a rytmická struktura 5 (. . _ . .), ve které chybovalo 18 dětí z 19.

Nejméně chybovaly děti ve struktuře 1 (_ .), a to 5 dětí z 19.

Celková úspěšnost kontrolní skupiny 2 (KS2) při vstupním šetření byla 31,05 %.

Zjistili jsme, že nejobtížnější rytmickou strukturou byla struktura 5 (. . _ . .), ve které chybovalo celkem 45 dětí z celkového počtu 55 dětí všech skupin, což bylo 81,8%

Ze šetření vyplývá, že k výraznému rozvoji vnímání a schopnostem reprodukovat rytmus dochází po 5. narozeninách, tj. po 5. roce věku dítěte, i když i u dětí mladších se úspěšné pokusy ojediněle objevily.

Nejlepší výsledky jsme zaznamenali u experimentální skupiny, kde po měsíčním experimentálním působení došlo ke zvýšení úspěšnosti z 61,67% na 72,78%, tedy o 11,11%.

Závěr

Tématem této bakalářské práce byl rozvoj rytmické reprodukce u dětí předškolního věku. V práci jsme chtěli ukázat jednu z možností jak rytmickou reprodukci rozvíjet a experimentálně ověřit přínos pravidelného zařazování hudebních prvků do vzdělávání dětí předškolního věku.

Nejlepší výsledky jsme již při vstupním šetření zaznamenali u experimentální skupiny, kde po měsíčním experimentálním působení došlo ke zvýšení úspěšnosti z 61,67% na 72,78%, tedy o 11,11%.

V plném rozsahu se nám podařilo dosáhnout cíle jak teoretické, tak i praktické části práce. Na základě analýzy výsledků zároveň můžeme potvrdit hypotézu, kterou jsme si stanovili: Každodenní zařazování rytmických cvičení má vliv na rozvoj rytmické reprodukce u dětí předškolního věku.

Jsme si vědomi, že výsledky nelze vzhledem k rozsahu souboru zobecnit. Z námi získaných výsledků však usuzujeme, že pravidelné každodenní zařazování rytmických cvičení vede k rozvoji rytmické reprodukce u dětí předškolního věku.

Literatura

- DVOŘÁK, J. *Logopedický slovník*. 3. upravené a rozšířené vydání. Žďár nad Sázavou: Logopedické centrum, 2007. ISBN 978-80-902536-6-7.
- HURNÍK, I., EBEN, P. *Česká Orffova škola I*. Praha: Supraphon, 1969.
- JENČKOVÁ, E. *Hudba a pohyb ve škole*. Hradec Králové: Mgr. Jaroslav Jenček – Orlice, 2002. ISBN 80-903115-7-1.
- JENČKOVÁ, E. *Hudba v současné škole – Hudební pohádka*. Hradec Králové: Mgr. Jaroslav Jenček – Tandem, 2007. ISBN 80-902808-1-1.
- KÁBELE, F., KOLLÁROVÁ, E., KOČÍ, J., KRACÍK, J. *Somatopedie*. Praha: Karolinum, 1993. ISBN 80-7066-533-5.
- KLENKOVÁ, J., KOLBÁBKOVÁ, H. *Diagnostika předškoláka – správný vývoj řeči dítěte*. Brno: MC nakladatelství, 2002.
- KLIMEŠ, L. *Slovník cizích slov*. Praha: SPN, 1981.
- KOFROŇ, J. *Učebnice intonace a rytmu*. Praha: Hudební nakladatelství Editio Bärenreiter spol.s.r.o., 2002. ISBN 80-86385-15-9.
- LECHTA, V. a kol. *Diagnostika narušené komunikační schopnosti*. Martin: Osveta, 1995. ISBN 80-88824-18-4.
- MATĚJČEK, Z. *Dyslexie – specifické poruchy čtení*. Praha: H&H, 1995, 3. uprav. a rozšíř. vyd. ISBN 80-85787-27-X.
- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7179-772-8.
- SEEMAN, M. *Poruchy dětské řeči*. Praha: SZdN, 1955.
- SOVÁK, M. *Logopedie předškolního věku*. Praha: SPN, 1986.
- ŠIMANOVSKÝ, Z., TICHÁ, A. *Lidové písničky a hry s nimi*. Praha: Portál, s. r. o., 1999. ISBN 80-7178-323-4.
- ŠIMÍČKOVÁ ČÍŽKOVÁ, J. a kol. *Přehled vývojové psychologie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. ISBN 80-244-0629-2.
- TYMICHOVÁ, H. *Nauč mě číst a psát*. Praha: SPN, 1992, 3. vyd. ISBN 80-04-26186-8.
- VYSLOUŽIL, J. *Hudební slovník pro každého*. Vizovice: Lípa, 1995. ISBN 80-901199-0-5.
- ZELINKOVÁ, O. *Poruchy učení*. Praha: Portál 1994. ISBN 80-7178-0308-3

Seznam příloh

- Příloha 1 Dotazník pro rodiče
- Příloha 2 Test – reprodukce rytmu
- Příloha 3 Digitální klavír
- Příloha 4 Metodický materiál
- Příloha 5 Rytmický instrumentář
- Příloha 6 Hra na tělo
- Příloha 7 Dopis rodičům

Příloha 1

Milá maminko, milý tatínku,

dovoluji si Vám poslat dotazník s prosbou o jeho vyplnění. Údaje, které dotazník poskytne, potřebuji pro výzkum. Výsledky výzkumu nám orientačně zmapují úroveň schopností vnímat rytmus u dětí v mateřské škole.

V rámci práce bude proveden experiment a v něm budou aplikovány prvky směřující k rozvoji schopnosti rytmické reprodukce.

Kvalitně rozvinutá schopnost tzv. rytmické reprodukce může přispět k úspěšnému startu v 1. ročníku základní školy a podporuje mimo jiné i rozvoj hudebnosti.

Věřím, že samotné vyplnění formuláře Vám nezabere více než 15 minut.

Prosím o vrácení dotazníku do mateřské školy do týdne.

Děkuji Vám za spolupráci

Ivana Hamplová
řed. MŠ Dolní Čermná
561 53
tel: 465 393 231
e-mail: ms@dolni-cermna.cz

V Dolní Čermné 25.února 2008

Děkuji Vám za vyplnění. Ivana Hamplová

Příloha 2

Test – reprodukce rytmu

Mateřská škola:

Jméno dítěte:.....

Věk dítěte:.....

Datum provedení testu.....

Zkoušku provedla.....

Rytmická struktura	Záznam signálu	Hodnocení*	Poznámka
1	— •		
2	— ••		
3	— •		
4	— — •		
5	•• — ••		
6	•• —		
7	— • —		
8	• —		
9	•• —		
10	••		
Celkem úspěšných pokusů			

* Hodnocení pokusu: + úspěšně
— neúspěšně

Poznámka:.....

Příloha 3

NEPOSLUŠNÝ BUDULÍNEK

O BUDULÍNKOVI

hudba: Josef Páleníček

Živě

mp Hrá́m, hrá́m, hrá́m, tři li - šky jsou tam,
 Hrá́m, hrá́m, hrá́m, dvě li - šky jsou tam,
 (Recit.) Hrá́m, hrá́m, hrá́m, jen sta - ra je tam,
 Hrá́m, hrá́m, hrá́m, náš kluk je tam sám.

5 je tam ta - ké Bu-du - li-nek, bu - bí-nek mu dám!
 je tam s ni - mi Bu-du - li-nek, bu - bí-nek mu dám!
 a s ní ma - lý Bu-du - li-nek, bu - bí-nek mu dám!
 5 Vy - lez ho - nem, Bu-du - li-nku, bu - bí-nek ti dám!

9 tam ta-ra ra - ta tam ta-ra ra - ta tam ta-ra ra - ta

9

12 tam ta tá tam ta-ra ra - ta tam ta-ra ra - ta

12

Příloha 5

Příloha 6

Příloha 7

Ivana Hamplová, ředitelka mateřské školy Dolní Čermná, okres Ústí nad Orlicí

Tel: 604 305 078

E-mail: ihamplova@seznam.cz

Vážení rodiče,

v rámci své bakalářské práce na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, obor speciální pedagogika předškolního věku, budu zpracovávat téma „Rozvoj rytmické reprodukce u dětí předškolního věku“.

Cílem práce je zmapovat schopnost dětí reprodukovat rytmus.

Rozvinutá schopnost rytmické reprodukce je jedním z předpokladů pro rozvoj čtení v prvním ročníku základní školy.

Pro zajištění praktické části mé bakalářské práce potřebuji Vaše vyjádření k následujícím dvěma sdělením.

Porosím Vás o vyznačení Vámi zvolené možnosti potvrzením.

1. sdělení

Souhlasíme – nesouhlasíme se sledováním vývoje rytmické reprodukce našeho syna / naší dcery v termínu 1. března 2008 – 31. května 2008.

Rozvoj rytmické reprodukce bude sledován autorkou projektu (Ivanou Hamplovou).

2. sdělení

Souhlasíme – nesouhlasíme se sběrem nezbytných údajů o našem synovi / naší dceři, které budou zjišťovány dotazníkem pro rodiče, shromažďovány pouze autorkou práce (Ivanou Hamplovou) a nebudou zpřístupněny žádné třetí osobě.

Syn/dcera.....

Narozen/a.....Bydliště.....

Podpis rodičů (příp. zákonných zástupců)

Případné dotazy, prosím, směřujte na autorku práce Ivanu Hamplovou.

Tento vyplněný formulář odevzdejte, prosím, do 25. února 2008 v mateřské škole, kterou Vaše dítě navštěvuje.

Děkuji Vám za spolupráci

S pozdravem Ivana Hamplová

V Dolní Čermné 15. února 2008

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Ivana Hamplová
Katedra:	Ústav speciálněpedagogických studií
Vedoucí práce:	Mgr. Renata Mlčáková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2009

Název práce:	Rozvoj rytmické reprodukce u dětí předškolního věku
Název v angličtině:	The Development of Rhythmical Reproduction of the Pre-school Children
Anotace práce:	Teoretická část bakalářské práce je zaměřena na problematiku rozvoje rytmické reprodukce u dětí předškolního věku a na význam schopnosti rytmické reprodukce, jako jednoho z mnoha předpokladů pro úspěšné zvládnutí počátečního čtení a psaní. Cílem praktické části bakalářské práce bylo zjistit, jaké je rytmické cítění dětí předškolního věku a zda pravidelné rytmické cvičení má vliv na rozvoj rytmické reprodukce dětí předškolního věku.
Klíčová slova:	Rytmus, reprodukce, rytmická reprodukce, hudebnost, specifická asimilace, artikulační neobratnost, předškolní věk
Anotace v angličtině:	The theoretical part of this baccalaureate work is devoted to the problematics of the development of rhythmical reproduction in preschool children as one of the prerequisites for successful mastering of early reading and writing. The goal of the practical part of this baccalaureate work was to find out what is the rhythmical feeling of preschool children and whether regular rhythmical exercise has an influence on the development of rhythmical reproduction in children of preschool age.
Klíčová slova v angličtině:	Rhythm, reproduction, rhythmical reproduction, musical appreciation, specific assimilation, low articulation skills, preschool age
Přílohy vázané v práci:	Počet příloh: 7 Příloha 1 – Dotazník pro rodiče Příloha 2 – Test – reprodukce rytmu Příloha 3 – Digitální klavír Příloha 4 – Metodický materiál Příloha 5 – Rytmický instrumentář Příloha 6 – Hra na tělo Příloha 7 – Dopis rodičům
Rozsah práce:	59 stran
Jazyk práce:	Český jazyk